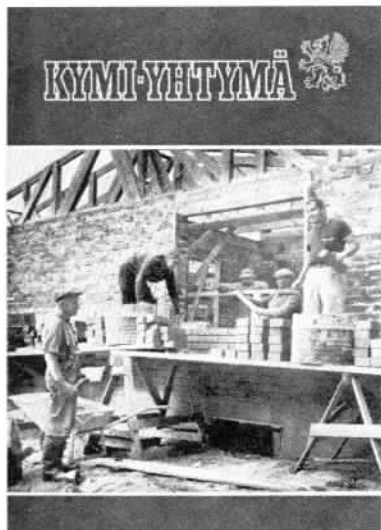

KYMI-YHTYMÄ

Heinolan tehtaalla työskentelevä Heikki Ruponen (toinen vas:lta) toteuttamassa omakotitalohaavettaan yhtiön omakotialueella Heinolassa.

Kuusanniemeen on ennätysmäisen nopeasti kohonnut 270 000 m³:n suuruinen tehdasrakennus. Näin paljon tilaa tarvitsee Kymin paperitehtaan uusi paperikone PK 7 ja arkki-sali, johon keskitetään myös vanhojen hienopaperikoneiden arkkitilausten käsittely. Uutta konetta ei voitu tilanpuutteen takia sijoittaa Kymin paperitehtaan yhteyteen vaan Kuusanniemen selluloosatehtaan naapuriksi, jonka selluloosaa se tulee pääasiallisesti käyttämään.

2 500:lla yhtiöläisellä Kuusankoskella on tilaisuus tutkituttaa itsensä Kansaneläkelaitoksen autoklinikassa loppuvuoden aikana. Tutkimus on varsin perusteellinen ja jos sellaisen teettäisi yksityistä tietä, tulisi se maksamaan asianomaiselle n. 350 markkaa. Nyt sen saa ilmaiseksi. Kannattaa käyttää tällainen etu hyväksi ja samalla saada luotettava selvitys terveydentilastaan.

Yhtiöläisiä kaksi vuosikymmentä palvellut Vuolenkosken lomakoti on lopettanut toimintansa. Yhtiön tarjoamat lomaetuisuudet eivät kuitenkaan ole huonontuneet, sillä uusi Verlan lomakeskus on monin verroin Vuolenkoskea parempi ja voi jo nyt samanaikaisesti ottaa vastaan puolitoistasataa lomanviettäjää.

Sisältö:

- 1 Yhtiömme perustaa tehdasmuseon
- 2 Hienopaperitehdas harjakorkeudessa Kuusanniemen tehdasalueella
- 5 Kansaneläkelaitoksen autoklinikka tutkii 2 500 yhtiöläistä Kuusankoskella
- 8 Verlan tehdas säilytetään museona
- 10 Riemullinen Verla-ilta
- 11 Uusi kerrostalo ja omakotirakennustoimintaa Heinolassa
- 12 Elämäntehtävänä yhtiön höyrytalouden kehittäminen
- 14 Pien-Juankoskesta tulee suur-Juankoski
- 18 Yhtiön metalliteollisuuden Lahden tehdas lopettanut toimintansa
- 20 Vuolenkosken lomakodille jätettiin kesällä jäähyväiset
- 23 Eero Tiainen — tehtaalainen ja asutustilallinen
- 24 Kyykkäpeli ja luontopolku suosiossa kesäurheilupäivillä
- 31 Kuusankosken Taideseura 20-vuotias
- 32 Pitkäaikaisesti palvelleita
- 33 Merkkipäiviä
- 35 Manan majoille
- 36 Kolmen ammattiosaston yhteinen 25-vuotisjuhla Juankoskella

Kolmas kansisivu:

Toimituksen tuoilta

Vastaava toimittaja: Veikko Talvi

Toimitussihteeri: Heli Kyllönen

Toimittaja: Eero Niinikoski

Kirjapaino: Kouvolan Kirjapaino

Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman lupaa kielletty

Yhtiömme perustaa tehdasmuseon

Museoita pidämme yleisesti historiallisen ja kansanomaisen perinteen tallentajina. Erityisesti vanhojen esineiden ja rakennusten avulla pyrimme selvittämään menneiden sukupolvien elämää ja saavutuksia. Sivistystason kohoamisen myötä museotoimintaa on myös meidän maassamme alettu ymmärtää paremmin kuin aikaisemmin ja tällainen valistunut asenne on saanut jalansijaa suuren yleisönkin keskuudessa. Siitä on parhaana osoituksena lukuisien paikallismuseoiden syntyminen.

Samanaikaisesti on itse museaalisisessa ajattelutavassa tapahtunut edistymistä. Arvon mittana ei ole enää yksinomaan esineistön harvinaisuus ja ikä, vaan museaalisin keinoin pyritään tuomaan esille kunkin ajan tyypilliset piirteet ja lisäksi mahdollisimman havainnollisella tavalla. Siten esimerkiksi talomuseoratkaisu on usein parempi kuin näyttelymäinen esinemuseo. Esineet voidaan sijoittaa niille kuuluville paikoilleen ja kun vielä koko rakennusryhmä kertoo entisyydestä, on kuin kappale menneisyyttä olisi siirtynyt keskellemme.

Vieraammalta tuntuu ajatus tehdasmuseosta. Joku vanhoilleen jäänyt käsityöpaja kyllä on kiitollinen museokohde, mutta jos ajatella esimerkiksi meille tuttua puunjalostusteollisuutta, muuttuu asia mutkallisemmaksi. Vain asiantuntija kykenee löytämään esimerkiksi Kymintehtaalta, Kuusaan saaresta ja Voikkaalta vanhoja piirteitä. Tehtaiden sisällä pyörii kyllä vielä vanhoja koneita, mutta nekin on niin moneen kertaan uusittuja ja paranettuja, että tuskin on muuta alkuperäistä kuin raamit jäljellä. Eikä olisi oikeinkaan jatkuvasti kehittyvässä tuotantolaitoksessa ryhtyä varjelemaan jotakin vanhaa konetta ja työtapaa, jos se uudistamalla voidaan saada tuottamaan paremmin. Lisäksi tällaista vanhaa museokonetta kohtaan eivät tuntisi mielenkiintoa kuin alalla työskentelevät ja todennäköisesti niistäkin ainoastaan harvat.

Tällaista taustaa vasten tuntuu suorastaan ihmeelliseltä, että keskellä kiihkeätä teollista kehitystä Verlan tehdas pysyi viimeiseen käyntipäiväänsä saakka entisellään. Ei ole niinkään tarpeen ryhtyä pohtimaan, miten tämä oli mahdollista. Tärkeintä on suurta tyydytystä tuntien todeta, että näin onnellisesti on käynyt, varsinkin kun Verlan tehtaan säilyttäminen ja järjestäminen museoksi muutaman vuoden kypsyttelyn jälkeen on nyt päätetty tosiasia.

Tehdasmuseon kannalta Verlan tehtaalla on kaikki edut puolellaan. Tehdasrakennus on korjauksen jälkeen täysin entisellään; aivan ihastuttava romanttisen tehdasarkkitehtuurin tuote. Myös koneet ja koko prosessi pysyivät vuosikymmenestä toiseen muuttumattomina. Lisäksi koneet ovat kooltaan kuin leikkikaluja nykyaikaisiin massa- ja paperiteollisuuden jättiläisiin verrattuna ja hiokkeen sekä pahvin valmistus oli käsityön kaltaista. Siten ihmisen osuus voidaan tuoda helposti esille. Tätä entisellään säilynyttä tehdaskokonaisuutta ympäröi aito ruukkimiljöö patruunan pytinkeineen ja työläisasumuksineen ja luonnolta saatuna lahjana hyvin säilynyt maisema, jotka puolestaan täydentävät museaalista kokonaisuutta.

Hienopaperitehdas harjakorkeudessa Kuusanniemen tehdasalueella

PK 7:n konehalli ja sen jatkeeksi rakennettava arkkisali kuvassa keskellä. Oikealla uuden tehtaan massankäsittely- ja kemikaaliosasto.

Yhtiön uuden hienopaperitehtaan harjannostajaisia vietettiin Kuusankoskella 11. syyskuuta. Juhlinnan kohteena olivat uutta hienopaperikoneetta, PK 7:ää varten rakennetut konehalli, arkkisali sekä massankäsittely- ja kemikaaliosasto. Tehtaan paperivaraston harjakorkeus saavutetaan myöhemmin syksyllä. Lähes puolen kilometrin pituisen rakennusjonon kokonaistilavuus on 270 000 m³, mistä konehallin osuus on 105 000 m³, arkkisalin 95 000 m³, massankäsittely- ja kemikaaliosaston 25 000 m³ sekä varaston 45 000 m³.

Uuden paperitehtaan rakentaminen aloitettiin vajaa vuosi sitten. Ennätysellisen tiukan aikataulun puitteissa edistyneiden rakennustöiden ansiosta hienopaperikoneen koekäyttöön päästään vielä tämän vuoden puolella. Tehdasrakennuksen pääura-koitsijana on toiminut kuusankoskelainen Rakennusliike T. Potinkara

Oy, joka on suorittanut tämän yhtiömme toiseksi suurimman rakennushankkeen useana eri urakkana.

Harjannostajaispäivänä työt lopetettiin klo 14, jonka jälkeen kaikki eri urakoitsijoiden palveluksessa olevat rakentajat sekä yhtiön, Kuusankosken kauppalan ja tehdasrakennuksen suunnittelijoiden edustajat kokoontuivat arkkisaliin katettujen pöytien ääreen. Juhlatilaisuus alkoi Kuusankosken Työväen Soittajien esityksellä. Tervehdys sanat lausui PK 7:n suunnitteluryhmän yhdistymies, dipl.ins. Markku T a n n i n e n :

— Koska tehdas- ja rakennussuunnittelu alkoi vasta elokuussa 1969, ovat suunnittelu-, rakennus- ja asennustyöt tapahtuneet miltei samanaikaisesti. Tämän johdosta eri osapuolet ovat joutuneet joustamaan työssään normaalia suuremmassa määrin. Kymin Osakeyhtiön puolesta haluan kiittää kaikkia suunnitte-

lijoita, toimittajia ja heidän palveluksessaan olevia työntekijöitä erittäin hyvästä yhteistyöstä.

Johtaja Botho Estlander: Samalla kun uusi hienopaperitehdas merkitsee yhtiön tuotteiden edelleen jalostamista kotimaassa, se tarjoaa myös uusia vakituksia työpaikkoja, joita tulee n. 80.

Harjannostajaispuheen piti yhtiön paperiteollisuuden johtaja, dipl.ins. Botho Estlander. Hän mainitsi mm. seuraavaa:

— Kymin Osakeyhtiö on jo lähes 100 vuoden ajan harjoittanut puunjalostusteollisuutta kuuluen tänä päivänä maamme suurimpiin puunjalostusyhtiöihin. Yhtiön päävientiartikkeleita ovat alusta alkaen olleet paperi ja selluloosa, mutta koska selluloosa voidaan katsoa puolivalmisteksi, on luonnollista, että yhtiö yhä enenevässä määrin pyrkii suuntaamaan toimintansa pitemmälle jalostettujen artikkelien valmistamiseen ja markkinointiin. Kymin Osakeyhtiön hallitus päättikin kesäkuussa 1969 rakentaa Kuusanniemen paperitehtaan, joka pääasiallisesti tulisi käyttämään raaka-ainekseen elokuussa 1964 käyntiin lähteneen Kuusanniemen sulfaattiselluloo-

Ab. Paperikoneen radan puhtaaksi leikattu leveys on 4,6 metriä ja koneen nopeus on 650 metriä minuutissa. Tehtaan tuotantokapasiteetiksi on arvioitu 45 000—50 000 tonnia vuodessa laaduista riippuen. Uusi kone on erityisesti rakennettu neliömetripainoltaan 30—70 gramman puuvapaita paperilaatuja varten, joita käytetään nopeissa tietokoneissa. Tällaisissa laitteissa käy-

— Erikoisuutena mainittakoon, että koko tämä valtava sali tulee ilmastoiduksi suhteellisen kosteuden ollessa 50—55 prosenttia ja lämpötilan 20 astetta. Tasaisen kosteuden ylläpitäminen on tullut tarpeelliseksi sen vuoksi, että paperi on kovin altis sekä luovuttamaan että imeämään itseensä kosteutta. Paperia täällä käsiteltäessä pyritään sen kosteusprosentti säätämään niin, että

Pääurakoitsijan puolesta kiitti rakennustajaa ja työntekijöitä Rakennusliike T. Potinkara Oy:n toimitusjohtaja Pertti Lahtinen (ylinnä). Kuusankosken kaupan tervehdyksen juhlaan toi kaupanvaltuuston puheenjohtaja Heikki Hykkäälä (yllä). Rakennusväen kiitokset esitti pääurakoitsijan luottamusmies Matti Frilander (alla). Vasemmalla suunnittelijoiden, kauppalan ja yhtiön edustajia.

satehtaan tuotteita. Samalla kun tämä huomattava hanke merkitsee yhtiön tuotteiden edelleen jalostamista kotimaassa, se tarjoaa myös uusia vakituisia työpaikkoja paikkakunnalla.

— Nyt harjannostajavaiheessa oleviin osastoihin sijoitettavat koneet ja laitteet on annettu suurimmaksi osaksi kotimaisen metalliteollisuuden toimitettavaksi. Varsinaisen hienopaperikoneen samoin kuin pituusleikkurin, uudestaanrullauskoneen ja pakkauslinjan toimittaa Oy Wärtsilä

tettäville papereille asetetaan aivan erityisiä vaatimuksia niin lujouden ja tasaisuuden kuin myös ajettavuudenkin suhteen.

— Tämä arkisali, jossa nyt olemme, on yhtiön uuden hienopaperitehtaan toiseksi suurin rakennus. Saliin sijoitettavat arkkileikkurit ovat ulkomaista valmistetta. Yksi leikkureista tulee olemaan uudentyypinen tarkkuusleikkuri, joka leikkaa arkin alle yhden millimetrin tarkkuudella siten, ettei puhtaaksileikkaaminen enää jälkepäin ole tarpeellista.

Arkkisalissa pidettyyn harjannostajaisjuhlaan osallistui kaikkiaan n. 650 henkilöä. Tilaisuuden musiikkiesityksistä vastasivat Kuusankosken Työväen Soittajat kapellimestari Pertti Huuhkon johdolla

paperi ei käpristy vaan pysyy suorana. Koska tämä kosteusprosentti on yleisin kaikissa painolaitoksissa, takaa ilmastoiminen paperin virheettömyyden käyttäytymisen myös nykyisissä nopeissa moniväri-offsetarkkipainokoneissa. Ilmastointilaitteet ovat Oy Aerator Ab:n toimittamia ja näiden laitteiden ansiosta voimme tulevaisuudessa valmistaa asiakkaillemme 'ilmastoitua' arkkipaperia yli 50 000 tonnia vuodessa.

Pääurakoitsijan puolesta esitti kiitokset rakennuttajille ja työntekijöille Rakennusliike T. Potinkara Oy:n toimitusjohtaja, ins. Pertti Lahti-

nen. Työntekijöiden kiitokset esitti pääurakoitsijan luottamusmies Matti Frilander. Kuusankosken kaupan tervehdyksen juhlaan toi kaupanvaltuuston puheenjohtaja Heikki Hykkälä. Juhlan musiikkiohjelmasta huolehtivat Kuusankosken Työväen Soittajat kapellimestari Pertti Huuhkon johdolla.

Suunnittelijat ja toimittajat

Paperitehtaan prosessisuunnittelun on tehnyt Insinööritoimisto Jaakko Pöyry & Co. ja rakennussuunnittelusta vastaa Insinööritoimisto Magnus Malmberg, julkisivupiirustukset on laatinut arkkitehti Arne Helander.

Louhinta- ja maansiirtotyöt on

suorittanut kuusankoskelainen Louhintaliike A. Kymäläinen & Kump., kaivinpaalutuksen Pohjavahvistus Oy, lyöntipaalutuksen Perusyhtymä Oy ja viemärityöt Oy Yleinen Insinööritoimisto. Lämpö- ja vesisuunnittelun on tehnyt LVT-insinööritoimisto. Seinärakenteet on toimittanut Elementtituote Osakeyhtiö ja arkkisalin kattoelementit MH-Betoni. Paperikonehallin yläosan ulkovuorauksen on suorittanut Oy Finn-Robertson Ab. Konetason imubetoni- ja laattalattiat on toimittanut Ky Elementto. Lämpö- ja vesijohtotyöt urakoi Suomen Vesi ja Lämpöjohto Oy. Sprinklerputkiston valmistaa Oy Vesijohtoliike Huber Ab.

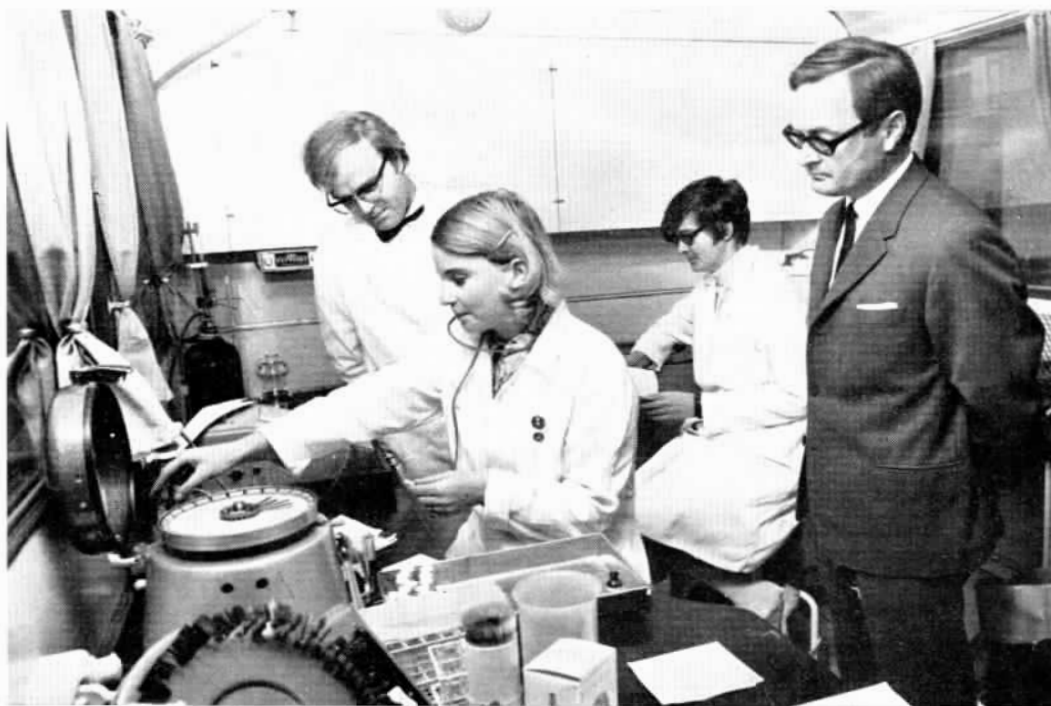
Kansaneläkelaitoksen autoklinikka tutkii 2500 yhtiöläistä Kuusankoskella

Kansaneläkelaitoksen autoklinikan
johtava lääkäri Jouni Maatela (vas.)
ja yhtiön johtava tehtaanlääkäri
Hannu Suutarinen seuraamassa auto-
klinikan laboratorion työskentelyä

Kansaneläkelaitoksen autoklinikka on aloittanut joukkoterveystarkastuksen Kuusankoskella Kuusankosken aluesairaalan yhteydessä. Tutkimus suoritetaan pääasiassa tutkimusautoissa, joissa on laboratorio ja röntgentutkimuslaitteet. Tutkimus kohdistuu n. 5 000 kuusankoskelaiseen 15 vuotta täyttäneeseen henkilöön, joista puolet on yhtiöläisiä. Yhtiöläisistä on valittu kaikki parittomina vuosina syntyneet. Mikäli joku kutsun saanut ei voisi voittamattoman esteen takia noudattaa sitä, kehoitetaan häntä antamaan tämä mahdollisuus jollekin parillisena vuonna syntyneelle yhtiöläiselle ja ilmoittamaan muutoksesta Kymintehtaan poliklinikalle puh. 87655. Päivätyössä käyvien tarkastukset suoritetaan lauantaisin ja vuorotyössä olevien myös vapaa-aikoina. Kutsussa mainitaan tarkastuspäivä ja tarkka kelloaika, jota tulee noudattaa.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää paikkakunnan väestön terveystilanne. Huomiota kiinnitetään erityisesti piilevinä esiintyviin sairauksiin, joiden varhainen toteaminen ja ajoissa aloitettu hoito ovat parantumisen kannalta erityisen tärkeitä. Jokainen tutkittava saa tietoonsa tutkimustulokset ja mikäli aiheetta ilmaantuu, joutuu uusintatarkastukseen ja saa ohjeet hoitotoimenpiteitä varten. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista eikä maksa mitään. Tiedot ovat ehdottomasti luottamuksellisia.

Jokaiselta yhtiöläiseltä kysytään tarkastuksen yhteydessä, suostuuko hän luovuttamaan tarkastuksen tulokset myös tehtaanlääkäreiden käyt-

töön. Tällä tavalla saatava aineisto olisi yhtiön työterveystoiminnan jatkuvalla kehittämiselle ja uusien terveystarkastusten suunnittelemiselle ensiarvoisen tärkeitä. Luonnollisesti myös tehtaanlääkärit käsittelevät saamansa tiedot luottamuksellisin.

Kansaneläkelaitoksen autoklinikka suorittaa terveystutkimusta, jonka tarkoituksena on joukkotutkimusmenetelmin etsiä väestöstä eräitä yleisesti esiintyviä tauteja jo niiden alkuvaiheessa. Näiden tautien hoitamisen ja ennusteen kannalta on varhainen toteaminen erityisen tärkeää. Samalla saadaan tietoa sairauksien esiintymisestä eri osissa maata ja eri väestöryhmissä ja selvitetään väestölle terveydenhoidon merkitystä. Autoklinikan tutkimustoiminta rahoitetaan sairausvakuutusrahaston varoista.

Seuraavassa Kansaneläkelaitoksen autoklinikan johtava lääkäri Jouni Maatela kertoo tarkemmin autoklinikkatoiminnasta. Yhtiön terveystoiminnan kannalta valaisevat asiaa lehdellemme antamissaan lausunnoissa johtava tehtaanlääkäri Hannu Suutarinen sekä pääluottamusmiehet Matti Rautavirta, Teuvo Pöysä ja Pentti Halinen.

Teollisuusväestö yhtenä tärkeänä tutkimusryhmänä

Kansaneläkelaitoksen autoklinikka aloitti toimintansa v. 1965, kertoi lääket.lis. Jouni Maatela. Vuosittain tutkitaan lähes 10 000 henkeä ja tähän mennessä tutkittavien määrä on jo n. 45 000. Tutkimuspaikkakunnat on valittu eri puolilta Suomea: Pohjois-Karjalasta, Satakunnasta, Keski-

Yhtiöläis-
eläkeläiseltä
rakennusmestari
Jalmari Aléniltä
otetaan verinäyte

Pohjanmaalta, Keski-Suomesta, Lapista ja nyt on Pohjois-Kymenlaakson vuoro. Täällä joukkotarkastus keskittyy Jaalaan sekä Kuusankoskeen. Paikkakunnat valitaan siten, että tutkittavien joukossa esiintyy kolme pääryhmää: maatalousväestöä, palveluelinkeinojen parissa työskenteleviä sekä teollisuusväestöä. Teollisuuden palveluksessa olevia on tutkittu mm. Pankakoskella, Kauttuaalla, Kokkolassa, Jämsänkoskella ja Kemijärvellä. Tämän ryhmän osallistuminen tutkimukseen on ollut keskimääräistä 80 prosenttia suurempi. Niin ikään teollisuusväestön terveydentila on osoittautunut muita ryhmiä paremmaksi. Se on varmaan johtunut tämän ryhmän nuoremmasta ikärakenteesta ja siitä että teollisuuden palvelukseen tulevat läpikäyvät lääkärintarkastuksen. Epäilemättä yritysten omalla useassa tapauksessa pitkälle kehitetyllä terveydenhoidolla on myös osuutensa.

Tutkittavat sairaudet

Tutkimuksen kohteena ovat lähinnä seuraavat sairaudet: keuhkotuberkuloosi, keuhkosityöpä ja muut keuhkosairaudet, synnynnäiset ja hankitut sydänvaurit, verenpainetauti, anemia ja raudanpuute, sokeritauti, munuaisten ja virtsateiden taudit, kilpirauhasen sairaudet ja kihti. Tutkimuksessa voidaan lisäksi saada esiin sivulöydöksiä eräitä muita pii-

leviä sairauksia tai varhaisoireita. Sen sijaan sellaiset sairaudet kuin hermo- ja mielitaudit samoin kuin reuma eivät sisälly tutkimukseen, koska niiden toteamiseen ei ole olemassa joukkotutkimusmenetelmiä.

Tutkimuksen suorittaminen

Tarkastukseen kutsuttava saa paria viikkoa ennen tutkimusta kyselylomakkeen, joka pyydetään täyttämään mahdollisimman huolellisesti. Tarkastuksen alkaessa lomake tarkastetaan ja tarvittaessa suoritetaan täydennyshaastattelu. Tämän jälkeen alkaa röntgentutkimus, joka käsittää seuraavaa: rintakehän 100 x 100 mm suuruisen röntgenkuvan ottamisen etu-takasuunnassa ja sivusuunnassa varjoainepastaa käyttäen, verenpaineen mittauksen, virtsan tutkimisen, sokerirasituskokeen suorittamisen sokeritaudin toteamiseksi, kolmen verinäytteen ottamisen ja pituuden sekä painon mittaamisen. Mikäli epäillään häiriöitä sydämen toiminnassa, otetaan tutkittavalta myös sydänfilmi. Joka viides joutuu lisäksi ravinto-haastatteluun. Tutkimuksen nopeuttamiseksi työnjako on kehitetty mahdollisimman pitkälle ja tutkittavat joutuvatkin kierrokselleen kolmen minuutin väliajoin. Koska sokerirasituksen selvittäminen edellyttää tunnin odotusta, kestää tutkimus noin puolitoista tuntia. Päivässä käsitellään sata henkilöä.

Jalkotoimenpiteet

Jos tutkittaessa ilmenee jotakin hälyttävää, joutuu asianomainen välittömästi tarkempaan tutkimukseen. Tutkimusaineiston koko selvittelyyn, mikä tapahtuu Helsingissä, kuluu muutamia viikkoja. Sen jälkeen jokaiselle tutkitulle postitetaan tulokset. Ne, joilla havaitaan sairauksia, kutsutaan jälkitutkimukseen. Siihen liittyy lääkärin suorittama kliininen tutkimus sekä uusien näytteiden ottaminen tarkemmin menetelmin. Samalla annetaan sairaiksi todetuille hoito-ohjeita tai neuvoja jatkohoidosta. Tapauksesta riippuen heidät ohjataan joko lääkärinhoitoon tai sairaaloihin.

30 vuotta täyttäneiltä yhtiöläisiltä sydänfilmi

Ensin oli tarkoitus rajoittaa tutkittavien yhtiöläisten määrä noin tuuhanteen, mutta koska yhtiön oma terveydenhoito on kehitetty varsin pitkälle ja siten sekä sairaiden että ennakkoehkäisevään hoitoon on olemassa erinomaiset edellytykset, lisättiin tarkastettavien määrä noin 2 500:een. Mainittakoon, että jokaiselta 30 vuotta täyttäneeltä tutkimukseen joutuvalta yhtiöläiseltä otetaan sydänfilmi. Koska autoklinikan oman henkilökunnan aika ei tähän riittäisi, antaa yhtiö avuksi yhden sairaanhoitajan.

*Johtava tehtaanlääkäri
Hannu Suutarinen:*

Tutkimuksesta perus- aineistoa yhtiön terveydenhoitotyölle

Poliklinikoiden hallussa oleva yhtiön henkilökunnan terveydentilaa osoittava aineisto on valitettavasti varsin puutteellinen. Määräaikaistarkastukset kohdistuvat kyllä laajempaan piiriin kuin mitä laki edellyttää, mutta sittenkin koko henkilökuntaa ajatellen tämä ryhmä on varsin pieni. Työhöntulotarkastuk-

sista kertyy aineistoa, mutta osa siitäkin kohdistuu kausiluontoiseen työvoimaan, nimittäin lomittajiin. Sairastapauksissa taas tutkimus rajoittuu pääasiassa diagnoosin tekemiseen ja todetun taudin hoitamiseen.

Kun nyt Kuusankoskella oli onni tulla valituksi Kansaneläkelaitoksen autoklinikan suorittaman tutkimusohjelman kohteeksi, on myös yhtiön poliklinikoilla mahdollisuus saada käyttöönsä aivan perustavaa laatua oleva ja samalla poikkeuksellisen runsas aineisto vastaisen terveydenhoitotoiminnan perustaksi. Tutkitta-

vutettavaan tutkimusaineistoon, niin tietenkin siihen suhtaudutaan aivan samoin kuin kaikkeen muuhunkin potilaista saatuihin tietoihin. Ne ovat aina potilaan ja lääkärin keskeisiä asioita. Mikäli ilmenee sellaisia sairauksia, jotka voivat pahentua määrättyissä töissä ja olosuhteissa, on lääkäri luonnollisesti velvollinen kertomaan tästä hoidettavalleen. Potilas itse sitten päättää, miten hän tilanteeseen suhtautuu: ottaako hän kantakseen riskin vai katsooko paremmaksi noudattaa hänen parastaan tarkoittavia neuvoja.

tautuisi siihen väheksyen tai ennakkoluuloisesti, vielä vähemmän löisi laimin mahdollisesti löydettävän sairauden hoitamisen. Pidän myös aivan luonnollisena, että tulokset luovutetaan tehtaanlääkäreille, koska niistä on epäilemättä paljon hyötyä yhtiön vastaiselle terveydenhoitotyölle. Näin kallista ja yhteiskunnan varoin suoritettavaa tutkimusta ei saisi jättää puolitiehen, vaan siitä olisi saatava irti mahdollisimman suuri hyöty.

Paitsi kutakin asianomaista itseään ja yhtiön terveydenhoitotoimintaa tutkimus tulee hyödyttämään

Vasemmalta:

Kuusankosken tehtaitten avustuskassan hallituksen puheenjohtaja, pääluottamusmies Matti Rautavirta
Voikkaan tehtaan pääluottamusmies Teuvo Pöysä
Kymintehtaan pääluottamusmies Pentti Halinen

Avustuskassan hallituksen puheenjohtaja, pääluottamusmies
Matti Rautavirta:

Avustuskassa hyötyy myös tutkimuksesta

Autoklinikan tulosta Kuusankoskelle saatiin ennakkotieto jo avustuskassan viime kevätkokouksessa. Sittemmin esitettiin ajatus tutkimustulosten luovuttamisesta myös tehtaanlääkäreiden käyttöön. Asia on ollut esillä kahdessa avustuskassan hallituksen kokouksessa ja kummallakin kerralla ehdotukseen on varauksetta suhtauduttu myönteisesti. Samalla on lausuttu erityinen tyytyväisyys sen johdosta, että kuusankoskelaiset ja puolet täällä yhtiötä palvelevista pääsevät osallisiksi tällaisesta perusteellisesta ja luotettavasta tutkimuksesta. Toivon, ettei kukaan suh-

myös avustuskassaa. Mitä aikaisemmassa vaiheessa sairaus tai sellaisen puhkeamiseen viittaavia oireita tode- taan, sitä nopeammin ja tuloksellisemmin tapaus pystytään myös hoitamaan. Näin menetellen kassan jäsenet tulevat keventämään myös kassan kustannuksia. Ja sitä mukaa kun kassan talous paranee, voidaan tarjota lisäetuuksia tai vaihtoehtoisesti pienentää kannatusmaksuja.

SAK:n ja työnantajapuolen asettama yhteinen komitea on parhailaan pohtimassa työturvallisuuden ja terveydenhoidon kehittämistä. Mielestäni se onkin erittäin tärkeää. Nyt me täällä Kuusankoskella voimme omalta osaltamme olla edistämässä tätä asiaa ja osoittamassa, että molemmat osapuolet voivat osoittaa terveydenhoitotyössä luottamusta toisiaan kohtaan.

Jatkuu 3:lla kansisivulla

vien määrän nostamiseen vaikutti nimenomaan se, että Kuusankoskella on yhtiöläisillä käytettävänä kaksi omaa poliklinikkaa ajanmukaisine laboratorioineen ja kuntouttamistoi- menpiteineen. Tätä voitaneen pitää luottamuksen osoituksena ja myös yhtiön terveydenhuollon omaksuman suunnan arvostamisena. Yhtiössä on näet pyrkimyksenä entistä enemmän keskittyä ennalta ehkäisevään sairaanhoitoon, josta lähitulevaisuudessa tullaan kertomaan Kymi-Yhtymässä yksityiskohtaisemmin.

Mitä tulee tehtaanlääkäreille luo-

Kymin Osakeyhtiön hallitus on päättänyt säilyttää v. 1964 toimintansa lopettaneen Verlan puuhiomon ja pahvitehtaan museotarkoituksiin. Tehdasmuseon suunnittelua ja kustannusarvion laatimista varten asetettiin toimikunta, jonka puheenjohtajana on isännöitsijä Magnus W a n g e l, sihteerinä varatuomari Olof Hernberg ja muina jäseninä sosiaalipäällikkö Åke Launikari sekä maisteri Veikko Talvi. Kuluvan vuoden aikana tehdasrakennus on perusteellisesti korjattu ja kaksi aikanaan tulipalossa tuhoutunutta koristeellista päätyä muurattu alkuperäiseen asuunsa. Korjaustöihin on käytetty 100 000 markkaa. Tehdasrakennuksen kunnostamisen ja entistämisen on suorittanut onnistuneesti

Kaksi tulipalossa tuhoutunutta päätyä, kuvassa keskellä näkyvä ja puiden peittoon jäävä, muurattiin uudelleen ja saivat alkuperäiset rautakoristeensa

Tehtaan julkisivu pääsee nykyistä näkyvämmiin esiin kunhan omin lupinsa kasvaneet koivut poistetaan

Vanha Verlan tehdas entistetään museonähtävyydeksi

Rakennus- ja Louhintatyö E. Lunkka & M. Eloranta Kouvola ja yhtiön puolesta työn on valvonut yllirakennusmestari Aarne P a j u l a.

Varsinainen museaalinen näytteilepano tehdasrakennuksessa suoritetaan ensi vuoden aikana ja tehdasmuseon vihkiäiset pidetään keväällä 1972 Kymin Osakeyhtiön 100-vuotisjuhlallisuuksien yhteydessä. Museo tulee olemaan julkisesti avoinna. Museotarkoituksia varten valmistettiin myös vähän ennen tehtaan toiminnan lopettamista värielokuva 'Näin tehtiin Verlassa käsipahvia'.

Verlan tehdasmuseosta ainutlaatuinen Suomessa

Käydessään tutustumassa Verlan museosuunnitelmaan valtionarkeologi, filtohtori Nils C l e v e totesi näkemänsä ylittäneen kaikki odotukset ja Verlan tehtaan olevan alkuperäisyy-

dessään ainutlaatuinen Suomessa. Museosuunnitelma kannatti hänen mielestään ehdottomasti toteuttaa, koska muutoin menetettäisiin aivan poikkeuksellisen harvinaislaatuinen nähtävyys.

Muinaistieteellisen toimikunnan arkkitehti Heikki H a v a s lausui tyytyväisyytensä johdosta, että tehdasrakennus on säilynyt varsin hyväkuntoisena ja on lisäksi saatettavissa vähin muutoksin museotarkoituksiin.

Asiantuntijat yhtyivät museotoimikunnan laatimaan suunnitelmaan, minkä mukaan tehdasrakennus yksityiskohtia myöten tuli korjata alkuperäiseen asuun. Lomakylän ei myöskään katsottu olevan ristiriidas-

Korjaustöiden valvojana on toiminut yllirakennusmestari Aarne Pajula

sa tehdasmuseosuunnitelman kanssa. Se päinvastoin tuo tervetullutta vilkkautta Verlaan ja samalla museon käytännöllinen hoito voidaan vaivatta yhdistää lomakylän henkilökunnan tehtäviin. Tehdasmiljööseen olennaisesti liittyvät tehtaanpatruunan asuin- ja konttorirakennus puistoi- neen ja vanha tehdaskylä täydentävät onnistuneesti kokonaiskuvaa. Seuratalon säilyttämistä pidettiin suotavana ja museonähtävyydeksi voitaisiin kunnostaa ja sisustaa yksi työmiesperheen asunto. Asiantuntijat

yhtyivät myös siihen toimikunnan esittämään periaatteeseen, ettei tehdasmuseoon saisi tuoda esineitä muualta.

Tehdasrakennus peräisin 1890-luvulta

Verlan ensimmäinen puuhiomo — lajissaan Suomen pienin — aloitti toimintansa 1870-luvun alussa, mutta tulipalo tuhosi sen v. 1876. V. 1882 rakennettiin Verlan puuhiomo uudestaan ja sen yhteyteen myös pahvitehdas. V. 1892 tuli tuhosi puisen kuivaamon ja uusi 4-kerroksinen tiilinen kuivaamorakennus valmistui seuraavana vuonna. V. 1895 tuli hionnon vuoro. Se muurattiin vanhan puisen tehtaan ympärille ja siten tehdas voitiin pitää myös rakennusajan käynnissä. V. 1898 edelliseltä vuosikymmeneltä peräisin olevaa patruunan asuntoa jatkettiin 2-kerroksisella tornimaisella rakennuksella ja v. 1902 rakennettiin puiston reunaan juhlallinen varastorakennus.

Tehtaan rakentamisessa kiinnitettiin erityistä huomiota arkkitehtooniseen puoleen. Tuskin tuolta ajalta on maassamme olemassa mitään koristeellisempaa, romanttisempaa ja viimeistä piirtoa myöten pohjaratkaisultaan sekä yksityiskohdiltaan huolitellumpaa tehdasrakennusta. Tämä arkkitehti Edv. Dippelin luomus on säilynyt läpi vuosikymmenien muuttumattomana. Pieni jälkepäin tehty laajennuskin on tehty noudattamalla samaa koristeellista tyyliä. Täten Verlan tehdas onkin säilynyt modernisointien mukanaan tuomilta tavanomaisilta tyyli-rikkoilta.

Koneet ja työmenetelmät säilyivät muuttumattomina

Vielä enemmän kuin rakennusten säilymistä sellaisinaan ihmetyttää se, ettei vanhoja koneita eikä työmenetelmiä korvattu ajan mittaan uusilla. Puita ja hioketta sekä pahvia käsiteltiin samalla tavalla kuin 1890-luvulla. Uudistaminen ja rationalisoi-

minen olivat Verlassa tuntemattomia käsitteitä. Sillä ei ollut laajenemisen edellytyksiä; sitä johdettiin totuttuun tapaan patriarkallisessa hengessä ja näin jatkui siihen saakka, kunnes vanhoihin työtapoihin totuneet verlalaiset siirtyivät eläkkeelle. Tuskinpa mitään muuta tehdasta maassamme onkaan lopetettu näin hellävaraisesti.

Päärakennuksen 2-kerroksisessa osassa sijaitsivat tehtaan konttori ja vierashuoneet

Pahvikuivaamon katto uusittiin kokonaan

Riemullinen Verla-ilta

Verla-illan ahkerana ja taidokkaana pelimannina toimi Lasse Lehtisare

Verla-illasta, jota vietettiin elokuun 21 päivänä, tuli täysosuma. Taisivat järjestäjät itsekkin yllättyä, kun yleisöä oli niin paljon ja riemua riitti myöhäiseen yöhön saakka. Ja vaikka pidettiin hauskaa, ei tarvinnut olla huolissaan järjestyksen säilymisestä. Kukapa olisikaan halunnut rikkoo niin ehyttä tunnelmaa. Oltiin myös kutsuttu vieraita: kyläläisiä ja Jaalan sekä Valkealan kuntien edustajia, lehtiväkeä ja monia muita. Kutsua oli myös noudatettu, sillä Verlalla alkaa olla vetovoimaa. Kunnan tehdasmuseo valmistuu ja avaa yleisölle ovensa, saa Verla entistä enemmän huomiota osakseen.

Verla-illan järjestäjillä — päävetäjinä Keijo Jokiranta ja Risto Huu-

Raitapukuiset Kapustat punoivat uutta tekniikkaa väliajalla, mutta Verlan martat heidät kuitenkin päihittivät

Jaalan kunnanvaltuuston köydenvetäjät olivat väkivahvoja isäntämiehiä ja managerina toimi kunnanvaltuuston puheenjohtaja Antti Iiskola

sari — oli myös onnea mukanaan. Sää oli lämmin, elokuinen ilta parhaimmillaan. Hyvin oli osattu valita myös esiintymispaikat. Leikin sävyttämät kilpailut pidettiin uimarannan hiekalla ja palokuntien välinen otelu tehtaalla entisellä halkolaanilla, minkä jälkeen kokoonnuttiin juhlimaan tervasoitujen valaisemaan puistoon. Sinne oli rakennettu esiintymislava ja tanssipakat niin nuorille kuin vanhemmillekin. Esiintyjistä ei ollut puutetta, laulu raikui ja hanuri soi. Oli vanhan kesäjuhlan tunnelmaa ryyditettyä nykyajan maustein. Välillä käytiin katsomassa tehdas-

vanhuksen suojissa elokuvaa 'Näin tehtiin Verlassa käsipahvia'. Riemu oli rajaton, kun monet katsojat löysivät itsensä filmitähtinä valkokankaalla.

Vaikka kilpailuissa oli totta vain toinen puoli, on tulokset tietysti mainittava. Verlan martat päihittivät potkupallossa Kapustat — lomakylän ravintolan henkilökunnan joukkueen, joka sotkeutui pitkiin trikoohomeisiinsa. Jaalan kunnanvaltuuston köydenvetäjät kiskoivat kahdesti Valkealan miehet ja peränpitäjänä olleen rouvan järveen, mutta kuulu Selänpään palokunta vuorostaan päihitti Jaalan palokunnan palopäällikkö Pentti Niemisen laatimassa palokuntalaiskilvassa, joten tasapaisiä

olivat Jaala ja Valkeala.

Vastaisuudessa tällaisen tilaisuuden ohjelman voisi laatia vaikka koko päivän kestäväksi. Lomalaisten joukossa on aina kykyä, joukkuekilpailuja saadaan helposti aikaan ja monenlaista muuta hauskaa keksitään. Eikä huvi ja virkistys ole tällaisen Verlan päivän ainoa tavoite. Samalla saadaan syntymään kontakteja yhtiöläisten itsensä kuin myös yhtiöläisten ja paikallisen väestön kesken. Siten ulkopuoliset saavat aivan uudenlaisen kosketuksen yhtiöön, joka on saattanut tuntua heistä kovinkin etäiseltä.

Heinolan tehdasta on laajennettu moneen kertaan. On rakennettu uusia tehdashalleja ja täydennetty konekanta. Välillä ovat vuorostaan konttoritilat käyneet riittämättömiksi, sillä tuotannon monipuolistuminen ja suunnittelutehtävien lisääntyminen ovat erityisesti suurentaneet toimihenkilökunnan lukumäärää. Seurauksena on ollut kroonillinen asuntopula, minkä hoitaminen on edellyttänyt yhtiön taholta aktiivista rakennustoimintaa.

Heinolan tehtaan ensimmäinen kerrostalo lähelle Jyrängön virtaa Nynäsin tilan maalle rakennettiin jo v. 1956. Sen viereen valmistui v. 1962 kaksikerroksinen rivitalo. Sittemmin lämpöteknillisen suunnitteluosaston siirryttyä Karkkilasta

Yhtiön yhdessä Heinolan kaupungin kanssa rakentama 5-kerroksinen asuintalo uudessa Mustikkahaan kaupunginosassa. Yhtiön osuus on 18 asuntoa.

Uusi kerrostalo ja omakotirakennustoimintaa Heinolassa

Heinolaan kiristyi asuntotilanne äärimmäisen vaikeaksi. Kaupungin vapailta asuntomarkkinoilta ei saatu riittävästi asuntoja ja pulan poistamiseksi rakennettiin Jyrängön kaupunginosaan kaksi omaa kerrostaloa. Tämäkään ei vielä riittänyt, vaan yhtiö on yhdessä Heinolan kaupungin kanssa rakentanut 25 asuntoa käsittävän kerrostalon, jota varten asuntohallitus on myöntänyt lainan. Yhtiö omistaa talosta 18 huoneistoa, joiden koko vaihtelee 33,5:stä 74,5 m²:iin. Tämä Kiinteistö Oy Marjatie sijaitsee uudella kerrostaloalueella Mustikkahaassa, joka on hieman erillään vanhasta kaupungista, mutta kuitenkin melkein keskustan tuntumassa. Alueelle tullaan rakentamaan kaikkiaan 250 asuntoa. Asemakaava on väljä ja talojen väliin jätetään runsas puusto. Siksi Mustikkahaka korkeista kerrostaloista huolimatta tekee viihtyisän ja epäkaupunkimaisen vaikutuksen.

Yhtiöllä on nyttemmin Heinolassa 86 omaa asuntoa toimihenkilöitä varten. Sekään ei ole vielä täysin

riittävä määrä, mutta vajeus on täytetty vuokraamalla muutamia asuntoja kaupungilta. Joka tapauksessa Heinolan tehtaan toimihenkilöiden asuntotilanne on nyt varsin tyydyttävällä kannalla.

Yhtiö on hoitanut asuntopolitiikka Heinolassa myös omakotilinjalalla. Nynäsin tilan maalta Jyrängön kaupunginosassa yhtiö asemakaavoitti v. 1965 omakotialueen, joka

käsittää 47 tonttia. Ne on tarkoitettu sekä työntekijöille että toimihenkilöille. Tähän mennessä on valmistunut tai rakenteilla kaikkiaan 15 omakotitaloa, joten tontteja on vielä runsaasti vapaana. Ensimmäiset omakotitalot rakennettiin Muikkujankadun varteen. Nyt on myös Hoilonkadun reunaan kauniiseen mäkvieruun noussut viisi taloa ja kaksi on rakenteilla.

Työsuunnittelija Aarne Haaviston omakotitalo Hoilonkadun varrella Jyrängön kaupunginosassa

Elämäntehtävänä yhtiön höyry- talouden kehittäminen

Eläkkeelle siirtyneellä höyrypäälikkö Bengt Zimmermannilla on takanaan 42 vuoden pituinen työntäyteinen ja menestyksellinen virkaura yhtiössä.

— Vanhat Kymintehdasta ja Voikkaata esittävät kuvat kertovat, että entisaikaan tehtaiden savuja tuprusi taivaalle lukuisista piipuista. Sitten 1930-luvulla ilmestyi tehdasnäkymää hallitsemaan niin Kymintehdasta kuin Voikkaalla toistasataa metriä korkea savupiippu. Nyt nämä jättilliset näyttävät usein seisovan viratomina ja savut poistuvat suurteho-kattiloiden teräspiipuista, jotka eivät edes kunnan tehtaanpiipuilta näytäkään. Kattiloiden määrä on epäilemättä suuresti vähentynyt, vaikka höyryä tarvitaan monin verroin enemmän.

— Tullessani v. 1928 yhtiön höyryinsinööriksi, oli näillä tehtailla toiminnassa toistakymmentä kattilahuo-

Yhtiön höyrypäälikkö Bengt Zimmermann on palvellut yhtiötä yli 42 vuotta ja työskennellyt koko ajan höyryn parissa. Näinä vuosikymmeninä höyryalan kehitys on ollut valtava. Insinööri Zimmermannin tullessa v. 1928 ensimmäiseen toimipaikkaansa Kymintehdalle, oli tehtaiden kylkiäisinä lukuisia kattilahuoneita, mutta nyt muutamat suurteho-kattilat kehittävät tehtaiden tarvitseman höyryn ja antavat samalla teollisuuden käyttöön runsaasti sähkövoimaa. Hän on ollut johtamassa tätä yhtiön höyrytalouden kehitystä ja suorittamassa laskelmia ja suunnitelmia, miten tehtaiden höyryntarve saadaan hoidetuksi taloudellisesti edullisimmin mutta ilman epävarmuustekijöitä. Insinööri Zimmermannin ajatukset ovatkin herkeämättä kohdistuneet tulevaisuuteen ja osastonsa hyvin koulutetuille miehille hän on uskonut jokapäiväiset käyttöasiat. Mutta hän on tutkinut myös luonteelleen ominaisella perinpohjaisuudella yhtiömme tehdashistoriaa. Hänen papereistaan löydämmekin jokaisen kattilan, mikä näillä tehtailla on ollut toiminnassa. Hänen asiantuntemustaan maamme lämpötalous on käyttänyt monin tavoin hyväksi. Hän on Turveteollisuusliiton ja kattiloiden räjähdyksiä tutkivan komitean puheenjohtaja, on toiminut Ekonon tarkastajana ja monissa muissa vastuunalaisissa alan asiantuntemusta edellyttävissä luotamustehtävissä. Nyt ansiokas virkaura Kymin Osakeyhtiössä on tullut täyteen, mutta se ei merkitse suinkaan hänen luopumistaan höyryalalta. Monet tehtävät maamme höyrytalouden piirissä odottavat häntä, vaikka hän nyt jättääkin Kymintehdastaan höyrykeskuksessa sijaitsevan työhuoneensa, jonka lukemattomat mapit ja kansiot ovat täynnä hänen numerosarjojaan, suunnitelmiaan ja muistioitaan. Seuraavassa pääkohtia keskustelusta, joka käytiin syyskuun lopulla vähän ennen eroajispäivää.

netta ja niissä yhteensä 34 kattilaa. Nykyisin tullaan toimeen kolmella höyrykeskuksella ja kuudella suurteho-kattilalla, joihin jokaiseen kuuluu tuo uudenmallinen savupiippu. Lämpimänä vuodenaikana näistä kattiloistakin on samanaikaisesti vain neljä käytössä. Lisäksi on varalla kuusi vanhaa 1930-luvulta peräisin olevaa kattilaa. Kuitenkin on höyrynkulutus Kuusankosken tehtailla 1930-luvun alkupuolelta n. kolminkertaistunut, minkä lisäksi höyryn avulla kehitetään n. 40 prosenttia Kuusankosken tehtaiden sähkövoimasta.

— Millaisen vastaanoton nuori insinööri sai ja annettiinkö hänen hoidettavakseen pian vastuunalaisia tehtäviä?

— Esimieheni oli piirustus- ja rakennuskonttorin sekä korjauspajojen päälikkö Bengt Antell, jolle kuului myös kattiloiden valvonta. Itsenäistä höyryosastoa ei tuohon aikaan vielä ollut. Insinööri Antell oli humaani ja valmis tarvittaessa neuvomaan, mutta toisaalta hän antoi myös nuoren miehen yrittää oma-aloitteisesti. Muistelen häntä suurta kiitollisuutta tuntien samoin kuin silloista teknillistä johtajaa Gunnar Bonsdorffia. Tunsin suurta kiinnostusta höyryalaa kohtaan varsinkin kun juuri noihin aikoihin kattilatyypit alkoivat muuttua ja kattilatekniikka edistyä. Pian sain siihen käytännössäkin kosketuksen päästessäni suunnittelemaan Kymintehdalle rakennettavaa höy-

rykeskusta. Sen ensimmäinen kattila otettiin käyttöön v. 1933 ja lopullisesti laitos valmistui v. 1937, jolloin siinä oli neljä kattilaa. Tämä höyrykeskus oli laatuaan ensimmäinen maassamme ja monet ammattimiehet kävivät siihen tutustumassa. Sen suunnitteleminen oli innostava ja kehittävä tehtävä. Paljon antoi työtä myös uuden höyryjohtoverkoston suunnitteleminen ja rakentaminen. Koko verkosto oli uusittava ja samalla oli pyrittävä ottamaan huomioon tehtaiden vastaiset laajennukset. Myös Voikkaalle rakennettiin uuden aikainen höyrykeskus.

— Sodan syttyessä tehtailla oli siten käytössään uudenaikaiset kattilalaitokset, mutta miten oli poikkeuksellisissa oloissa polttoaineiden laita?

— Luonnollisesti kivihiilen tuonti vaikeutui ja oli ryhdyttävä suunnittelemaan kotimaisiin polttoaineisiin turvautumista. Yhtiön omistamalla Haukkasuolla oli suoritettu kokeiluja jo ensimmäisen maailmansodan jälkeen ja nyt jälleen katseet suuntautuivat tuohon yhtiön omistamaan suureen suohon. Työt jouduttiin kuitenkin aloittamaan yllättäen ennen kuin suunnitelmat olivat valmiit. Saksan miehittyä Tanskan ja Norjan ja liikenteen keskeydyttyä Tanskan salmissa sain tehtäväkseni sijoittaa puolisentuhatta miestä ja naista töihin. Ainoa ratkaisu oli Haukkasuo. Aamulla varhain lähdettiin ylimääräisellä junalla Utin asemalle ja sieltä edelleen kapearaiteisella Haukkasuolle. Lapiohomma se silloin oli, mutta auttoi joka tapauksessa työtilanteen järjestelyssä ja oli uutena alkuna yhtiön turveteollisuudelle. Sodan päätyttyä eivät polttoainevaikeudet loppuneet, sillä kivihiilen saanti oli edelleen vaikeata. Sitä ostettiin Amerikasta ja Etelä-Afrikasta saakka ja laadultaan se oli toisinaan aivan kelvotonta ja kattiloihimme sopimatonta. Polttoaineena alettiin käyttää myös öljyä, mutta

kun kattiloita ei ollut alunperin suunniteltu tätä varten, tuotti sekin omat hankaluutensa.

— Kuusankosken tehtaiden uuden laajennuskauden alettua 1950-luvun alussa se toi tullessaan myös uusia vaativia tehtäviä yhtiön höyrytaloudelle. Toiko se mukanaan myös aivan uudenlaisia ongelmia?

— Toisen maailmansodan jälkeen kattilatekniiikka alkoi kehittyä huihmaavaa vauhtia. Uudet teräslaadut tekivät mahdolliseksi sen, että paineita ja lämpötiloja voitiin huomattavasti nostaa. Myös kattilavesi opittiin puhdistamaan aikaisempaa paremmin. Siirryttiin suurteho kattiloiden aikakauteen. Kaikki Kuusankosken tehtailla viimeisten lähes kahden vuosikymmenen aikana hankitut kattilat ovat olleet tällaisia suuria yksiköitä ja edustaneet valmistuessaan alan viimeisimpiä saavutuksia.

— Mutta on meillä samalla ollut ratkaistavana omat erikoisongelmamme. Kymin selluloosatehtaan laajentamisen yhteydessä rakennettiin sulfiittijäteliemen haihduttamo ja sellainen kattila, jossa jäteliemi voitiin polttaa. Tuloksena oli Kymintehtaan höyrykeskuksen kattila n:o 5, joka on sikäli erikoinen, että siinä voidaan käyttää viittä polttoainetta: sulfiittiselluloosan jäteliemä, turvetta, puunjätteitä, kivihiilipölyä ja öljyä. Se on siis kaikkiruokainen. Vastaavanlaista kattilaa ei ollut siihen mennessä missään rakennettu ja siten tehtävä oli erittäin vaativa. Vaikeuksia ilmenikin, mutta ne on voitettu ja arvokkaat kokemukset on käytetty hyväksi saman periaatteen mukaan suunnitellussa v. 1962 käyttöön otetussa kattila n:o 6:ssa. Jäteliemi, turve ja kuoret sekä puunjätteet muodostavat Kymintehtaan höyrykeskuksen polttoainetarpeesta puolet, joten valuuttasäästö on huomattava. Samalla on ratkaistavasti voitu keventää Kymijoen jätevesikuormitusta sulfiittiselluloosatehtaan osalta.

— Haukkasuo on pitkän aikaa ollut tuotannoltaan maamme suurin polttoturpeen tuottaja. Kuluneena nostokautena oli tulos yli 50 000 tonnia. Mitä mieltä olette maamme turveteollisuuden tulevaisuudesta?

— Välittömästi sodan päätyttyä aloitettiin Haukkasuolla koneellinen turpeen nostaminen. Pitkän aikaa kuivaamis- ja kokoamisvaiheeseen liittyi paljon käsityötä ja kesäisin Haukkasuo tarjosi sadoille lähiseudun asukkaille, varsinkin naisille ja koululaisille, hyviä ansiomahdollisuuksia ja työntekoa raittiissa ulkoilmassa. Nytemmin nämä työvaiheet on koneellistettu ja palaturpeen noston rinnalla siirrytty jyrshinturvemenetelmän käyttöön. Tämä ratkaiseva askel otettiin kuitenkin vasta sitten, kun Neuvostoliitossa, joka on maailman johtavia turveteollisuusmaita, oli kehitetty meidän oloihimme soveltuva imukokoojakone. Teknillisesti Haukkasuolla on edistytty varsin pitkälle ja turpeen kuljetuskin on onnistuttu ratkaisemaan edullisella tavalla.

— Käsitykseni mukaan Suomessa on liian yksipuolisesti kehitetty lämpötaloutta polttoöljyn varaan. Tarvitaan vain joku kansainvälinen konflikti ja öljyn saanti vaarantuu sekä hinta kallistuu. Ja rikkaat öljyalueethan ovat äärimmäisen herkkiä sodan uhalle, kuten Lähi-Idän kriisit osoittavat. Mistä öljypulan tulen esimerkiksi kaukolämpökeskukset saavat polttoaineensa, jos ne on rakennettu yksinomaan öljyn varaan. Onneksi viime aikoina on alettu ajatella kaukonäköisemmin ja otettu entistä vakavammin huomioon runsaat turvevaramme. Niinpä Kuopioon rakennettavassa kaukolämpökeskuksessa tullaan öljyn rinnalla käyttämään turvetta, jota on runsaasti saatavissa kaupungin lähistöltä. Samanlaisia turpeen käyttöön perustuvia suunnitelmia tehdään muualakin.

Jatkoa sivulla 31

Juankosken tulevaisuus näytti kuntauudistuskaavailussa synkältä. Läänin kuntauudistustoimikunta ja lääninhallitus ehdottivat Juankosken liittämistä Kaaviin ja Kaavin kirkonkylän muodostamista näin laajennettavan kunnan keskukseksi. Erityistä ihmetystä juankoskelaisissa herätti se, että Juankoskelle nimenomaan teollisuuspaikkakuntana ei annettu sanottavaakaan arvoa, vaikka siellä oli alkanut huomattava teollisuuden laajennus ja vaikka se oli saanut uuden

valtioneuvosto teki viime heinäkuussa asiassa myönteisen päätöksen. Yhdistyminen tapahtuu jo vuoden 1971 alusta, jolloin uusi kunnanvaltuusto ottaa vastatakseen tämän 9 000 asukkaan kunnan asioiden hoidosta. Siirtymistä valmistelee järjestelytoimikunta, jonka puheenjohtajana on Juankosken kunnanhallituksen puheenjohtaja Sulo Tirkkonen. Seuraavassa pitkäaikainen kunnan luottamusmies suojelupäällikkö Eero Lipponen ja nuorta juankoskelaispol-

senä konduktöörinä. Tämä virka siirtyi sitten nuorelle Eero Lipposelle, mutta pian hänestä tuli tehtaan tarveainevaraston hoitaja ja hänelle uskottiin muitakin toimia, mm. palo-suojelu. Nykyisin hän toimii koko tehtaan suojelupäällikkönä.

Eero Lipponen on vuosikymmeniä ollut myös 'kunnan mies'. Olisi helppompia luetella ne lauta- ja johtokunnat, joissa hän ei ole ollut jäsenenä kuin hänen hoitamansa lukuisat luottamustoimet. Keskeisimpiä näistä ovat

Juantehtaan perusteellinen uudistaminen on jo loppuvaiheessaan

Juankoski, Muuruvesi ja Säyneinen voittivat:

Pien-Juankoskesta tulee suur-Juankoski

'Kunnan mies' suojelupäällikkö Eero Lipponen kuvattuna tulevan Juankosken virastotalon paikalla

vea edustava kunnanhallituksen varapuheenjohtaja Heikki Hämmäläinen esittävät ajatuksiaan tästä kuntauudistuksesta, joka varmasti tulee vaikuttamaan elvyttävästi näiden kolmen kunnan ja koko Koillis-Savon vastaiseen kehitykseen.

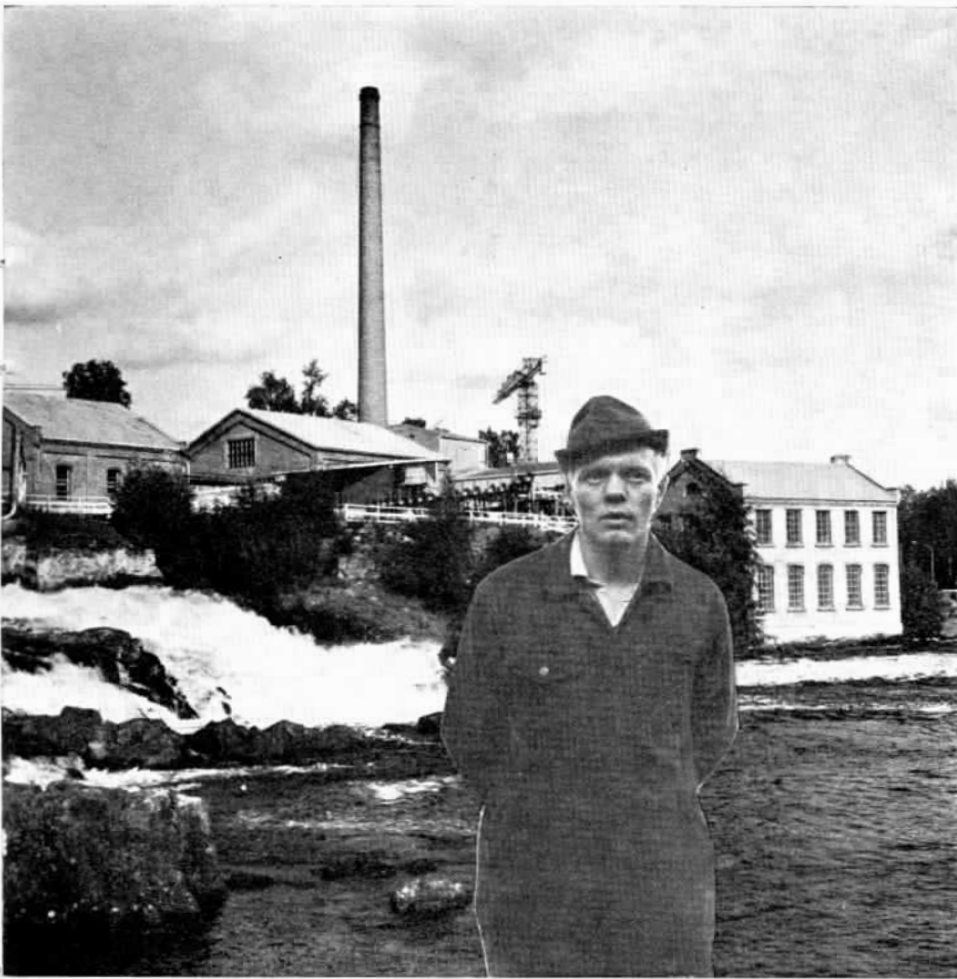
Eero Lipponen:

Keskustan kehittäminen hyödyttää koko kuntaa

Suojelupäällikkö Eero Lipponen rintapielessä on yhtiön kultainen pienoismerkki tunnustuksena pitkäaikaisesta palveluksesta Juantehtaalla. Hänellä on takanaan jo 45 yhtiöläisvuotta. Tämä tehtaalaisuus on hänelle perintöä. Isoisä vastasi hiilenpoltosta siihen aikaan, kun Juankosken rautaruukissa jalostettiin järvimalmia. Isä toimi Juankosken—Karjalankosken rautatien ensimmäi-

huomattavan teollisuusyrityksenkin Suomen Metallikutomo Oy:n. Juankoskelaiset eivät kuitenkaan lannistuneet ja saivat lisäksi liittolaisikseen muuruveteläiset ja säyneisläiset. Juankosken, Muuruveden ja Säyneisen kesken on jo kauan ollut yhteistoimintaa ja nämä kolme kuntaa päättivätkin rientää kuntauudistuksen edelle. Kunnanvaltuustot anoivat yksimielisesti suur-Juankosken muodostamista siten, että Muuruvesi ja Säyneinen yhdistettäisiin Juankoskeen. Tämän anomuksen perustelut olivat niin painavat ja kuntauudistuksen periaatteiden mukaisia, että

Kunnanhallituksen varapuheenjohtaja hioja Heikki Hämäläinen: kuntaliitospäätös vastaa Juankosken ammattiyhdistysväen näkemystä ja pyrkimyksiä

ensimmäisissä vaaleissa omia miehiään ja naisiaan ja on olemassa vaara, että ahdas nurkekuntaisuus on helposti havaittavissa uudessa valtuustossa.

— Ilmeisesti äänestäminen keskittyy vahvasti oman paikkakunnan ehdokkaisiin. Vie myös varmaan aikaansa, ennen kuin opitaan ajattelemaan ja toimimaan suur-juankoskelaisesti. Tähän on kuitenkin mahdollisimman nopeasti pyrittävä. Valtuustosta ja sen valitsemista muista elimistä ennen kaikkea riippuu, kuinka kyetään uuden suuren kunnan tarjoamat edellytykset käyttämään hyväksi. Koska näiden kolmen kunnan yhdistämistä kuitenkin niin yksimielisesti toivottiin, luulin yhteistoiminnalle löytyvän myös vankan perustan.

— *Mitä periaatteita uuden kunnan kehittämiseksi tulisi ensisijaisesti noudattaa?*

— Nähdäkseni tärkeintä on keskuksen kehittäminen. Se saattaa tuntua itsekkäältä, liiaksi juankoskelaiselta ajattelutavalta, mutta olen varma, että Juankosken keskustan kehittymisellä on suotuista vaikutus koko kunnan alueelle syrjäkyliä myöten. Keskus kykenee jo nyt huolehtimaan monista tärkeistä palveluksista. Meidän on ryhdyttävä pontevasti ajamaan, että myös asianomaiset valtion virastot saadaan tänne keskukseen. Mutta omatoimisesti on myös saatava paljon aikaan. Ammattikoulu on hyvää vauhtia toteutumassa ja pääsee alkamaan syksyllä 1971. Tarvitsemme myös virastotalon, lääkärikeskuksen ja ajan mukana monta muuta laitosta. Tehtäviä ei tule puuttumaan, mutta 9 000 asukkaan kunnalla niiden toteuttamiseen on monin verroin paremmat mahdollisuudet kuin nykyisen Juankosken kaltaisella pienkunnalla.

kunnanvaltuuston ja -hallituksen jäsenyys, ja näissä tehtävissä hän on joutunut myös vaikuttamaan suur-Juankosken aikaansaamiseen. Päätös Juankosken, Muuruveden ja Säyneisen yhdistämisestä on tuottanut Lipposelle suurta tyydytystä. Hän on jättämässä luottamustehtävänsä nuorempiin käsiin ja voi tehdä sen nyt hyvällä mielellä, kun hänen kotiseutunsa tulevaisuuden yltä uhkaavat pilvet ovat häviämässä ja Juankoskea odottaa uusi kehityskausi. Keskusvaalilautakunnan puheenjohtajana, jota tehtävää hän on yhtäjaksoisesti hoitanut v:sta 1949, hän joutuu pitämään suur-Juankosken ensimmäiset kunnallisvaalit ja julistamaan tämän mielenkiintoisen vaalin tuloksen.

— *Koko maassa ja varsinkin poliittisissa piireissä seurataan mielenkiinnolla suur-Juankosken kunnallis-*

vaaleja. Tulosten perusteella ollaan herkkiä vetämään johtopäätöksiä viime valtiollisten vaalien jälkeisestä poliittisesta ilmapiiristä. Onko vaalikuumetta havaittavissa muodosteilla olevan suuren Juankosken alueella, kysyimme Eero Lipposelta.

— Kunnallisvaaleihin on täällä suhtauduttu yllättävän rauhallisesti. Taidetaan puolue-elimissä Helsingissä jännittää enemmän kuin täällä itse paikan päällä. Tosiasia on, että verrattuna nykyiseen Juankosken kunnanvaltuustoon voimasuhteet tulevat muuttumaan ja että juankoskelaiset jäävät vähemmistöksi uudessa kunnanvaltuustossa. Ehdokkaita on kokonaista 203, joista vain 27 pääsee uuteen kunnanvaltuustoon.

— *Juankoskelaiset, muuruveteläiset ja säyneisläiset äänestävät näissä*

Rakennusmestari Toivo Tuunainen on ensimmäinen yrittäjä Juantehtaan uudella omakotialueella

— Miltä näyttävät uuden suuren kunnan taloudelliset mahdollisuudet?

— Veroäyrin hinta on täällä Pohjois-Savossa tunnetusti korkea. Juankoskella 16 penniä, Muuruvedellä 17,5 penniä ja Säyneisissä 17 penniä. Mutta toisaalta on veroäyrien määrärahaanlainen verrattuna moniin muihin kuntiin. Niinpä Nilsissä, joka vastaa asukasluvultaan suur-Juankoskea, kertyi v. 1968 äyriä n. 16 miljoonaa, kun se Juankoskella, Muuruvedellä ja Säyneisissä oli yhteensä n. 21 miljoonaa. Teollisuuden voimistuminen, uusien yrittäjien sijoittuminen kunnan alueelle ja väestörakenteen ammatillinen monipuolistuminen tulevat aivan lähitulevaisuudessa vaikuttamaan verotettavan tulon kasvuun, joten siinäkin suhteessa suhtaudun luottavaisesti Juankosken tulevaisuuteen.

Heikki Hämäläinen:

Nyt tarvitaan kunnan kehittämisessä uudenlaista asennoitumista

Hioja Heikki Hämäläinen on niin ikään kolmannen polven juankoskelainen. Hän on vasta 32-vuotias, mutta on joutunut jo vastuunalaisiin kunnallisiin tehtäviin. Neljättä vuotta hän on ollut kunnanhallituksen jäsen ja on nykyisin hallituksen varapuheenjohtaja. Hän on myös Paperiliiton Juankosken osaston puheenjohtaja.

— Ammattiyhdistysväki saattoi myös kuntauudistusasiassa kantansa valtiiovallan tietoon. Oliko asia vakavankin pohdinnan kohteena?

— Juankosken työväestöä huolestutti suuresti lääninhallituksen esitys Juankosken liittämisestä Kaavin

kuntaan. Olimme kaikki yksimielisiä siitä, että se olisi ollut virheratkaisu ja Juankosken tulevaisuuden kannalta mitä valitettavin. Siksi kaikki voimat haluttiin koota yhteen puolustamaan juankoskelaista käsitystä. Tässä mielipiteen ilmaisussa Juankosken kaikki kolme ammattiosastoa — paperi-, metalli- ja rakennusosastot — olivat aktiivisesti mukana. Valtioneuvoston tekemästä myönteisestä päätöksestä yhdistää Juankoski, Muuruvesi ja Säyneinen olemme tyytyväisiä ja pidämme sitä ehdottomasti parhaana ratkaisuna.

— Minkälaiseksi odotatte uuden suuren kunnan asioiden hoidon lähi-vuosina muodostuvan?

— Epäilemättä työkenttä laajenee ja se tulee tarjoamaan tähänastista enemmän vaikeuksia. Teollisuustyöväen ja maalaisväestön on opittava ymmärtämään toisiaan ja löydettävä

ratkaisut kokonaisuuden parhaaksi. Monet asiat ovat kuitenkin jo varsin tyydyttävällä kannalla. Meillä on ajanmukainen sairaala ja vanhainkoti. Kouluasiat ovat kehittymässä hyvään suuntaan. Ammattikoulun saamista tervehditään täällä erityisellä tyydytyksellä. Teollisuuden laajeneminen tarjoaa työmahdollisuuksia ja nimenomaan ammattityöväen tarve kasvaa. Jo nyt on kunnalle tullut tiedusteluja, joista päätellen kunta kehittyvine keskuksineen kiinnostaa uusia yrittäjiä. Kunnan kehittäminen riippuu kuitenkin ennen kaikkea siitä, kuinka nopeasti opitaan asennoitumaan uudella tavalla, katsomaan asioita suur-Juankosken näkökulmasta. Tähänastinen kanssakäyminen nyt yhteenliitettävien kuntien kesken ja Koillis-Savon aluetoimikunnassa tapahtunut maaperän muokkaaminen ovat mielestäni olleet hyvää valmentautumista vastaisia tehtäviä varten.

— Edustatte nykyisen Juankosken elimissä nuorta juankoskelaista polvea. Onko vanhempien ja nuorten välillä olemassa jyrkkiä mielipideeroja? Mitä uuden kunnan olisi tehtävä erityisesti nuorten hyväksi?

— Tietenkin vanhojen ja nuorten ajattelutavassa on eroavuutta. Kuitenkin kumpikin osapuoli on tärkeitä ratkaisuja tehtäessä vetänyt yhtä köyttä ja myös nuoret ovat ottaneet huomioon kunnan taloudellisen kantokyvyn. Urheilupuoli on nuorisoa ajatellen hoidettu Juankoskella hyvin, mutta henkisten harrastusten laita on huonommin. Tarvitaan kerhotoja ja ajanmukainen kirjasto, jonka saaminen ratkennee parhaiten virastotalon rakentamisen yhteydessä.

Keskustan rakennustoiminta jo vilkastunut

Rakennustoiminta oli Juankoskella 1950-luvulla ja vielä 1960-luvun alkupuolella vilkasta. Hyppyrimäen asuntoalueelle kohosi yhtiön omakotirakennustoiminnan tukemana puoli sataa taloa ja saman verran rakennettiin Juankosken keskustan muille asuntoalueille. Päätien varteen nousi ajanmukaisia liike- ja asuinkerrostaloja. Mutta sitten seurasi hiljaisia vuosia. Oltiin odottavalla kannalla, mihin suuntaan Juankosken tulevaisuus lähtisi kulkemaan. Nytemmin uuden voimakkaan teollistamisvaiheen johdosta asuntorakennustoimintakin on jälleen elpynyt. Tuloksia on jo näkyvissä ja uusia rakennussuunnitelmia on parhaillaan vireillä.

Lähelle toimihenkilöiden kerhoa on kohonnut tyylikäs kymmenen huoneistoa käsittävä kerrostalo, Asunto Oy Pömpeli. Viisi huoneistoa kuuluu yhtiöläisille ja yhden omistaa yhtiö. Pömpeliä vastapäätä tien toiselle puolelle Pappilan pellolle Juankosken kunta on rakentanut kaksi vuokrarivitaloa. Yhteiskoulun lähetyville on hankkeissa kolmekin

kerrostaloa. Yhtiö, Suomen Metallikutomoto Oy ja Juankosken kunta rakentavat 21 asuntoa käsittävän kerrostalon, mikäli asuntohallitukselta saadaan laina. Osakekannasta yhtiö merkitsee 40 ja Suomen Metallikutomoto sekä kunta 30 prosenttia kumpikin. Rintamamiesveteraaniliiton ja Sotaveteraaniliiton Juankosken osastot puuhaavat yhdessä kerrostaloa rintamamiehille ja kolmatta osaketaloa kehittää parhaillaan yksityinen rakentaja. Myös vanhusten asumismahdollisuuksia pyritään parantamaan ja perusteilla on tukisäätiö, jonka tavoitteena on vanhuksille tarjotun asuintalon saaminen Juankoskelle.

Yhtiöläisten omakotirakennustointakin on jälleen heräämässä henkiin. Osuimme paikalle, kun kaivinkone iski kauhansa Pappilan pellon saviseen maaperään leirintäalueelle vievän tien varressa. Tehtaan rakennusmestari Toivo Tuunanen kertoi, että hänen tarkoituksensa on

kahden vuoden kuluessa rakentaa omakotitalo omien piirustusten mukaan ja suurelta osalta omaan työhön turvautuen. Pian hän saa naapureikseen muita rakentajia, maalari Mauno Myöhäsen, silinterimies Martti Tiaisen, leikkuukoneen hoitajan Erkki Miettisen ja voimalaitoksen päivystäjän Pertti Leskisen. He ovat myös saaneet yhtiöltä tontin ja kaikkiaan yhtiöläistontteja on Pappilanpellon asemakaavaan merkitty 19. Nämä talot tulevat rakennettavan Ruutikellarintien varteen. Ylempi osa laajasta peltoaukeasta on siirtynyt Juankosken kunnan omistukseen ja myös sille alueelle on laadittu asemakaava. Se käsittää kahden jo rakennetun rivitalon lisäksi kahdeksan muuta rivitalotonttia sekä kolme omakotitonttia. Lähivuosina nousee siten tälle kauniille alueelle talo toisensa jälkeen ja sitä myöten poistuu Juankoskelta tällä hetkellä kipeästi tunnettava asuntopula.

Haastattelija Veikko Talvi

Savolaista huumoria kuvaa tämän uuden-aikaisen kerrostalon ristiminen Pömpeliksi

Yhtiön metalliteollisuuden Lahden tehdas lopettanut toimintansa

Lahden tehdas kohtalo sinetöitiin itse asiassa jo 1950-luvun alussa. Keskellä kaupunkia sijaitseva tehdas-tontti oli rakennettu rakennusjärjestyksen sallimaan määrään. Päätuotteen levyradiaattorin valmistus oli kehitetty sarjatyöksi tilojen sallimis-puitteissa ja tehdas kävi kahdessa vuorossa ja tuloksena olikin 150 000 m² levyradiaattoreita vuodessa. Mahdollisuuksia tehdas laajentamiseen ja tuotannon rationalisoimiseen ei kuitenkaan ollut ja seurauksena oli uuden radiaattoritehtaan perustami-nen Heinolaan v. 1953.

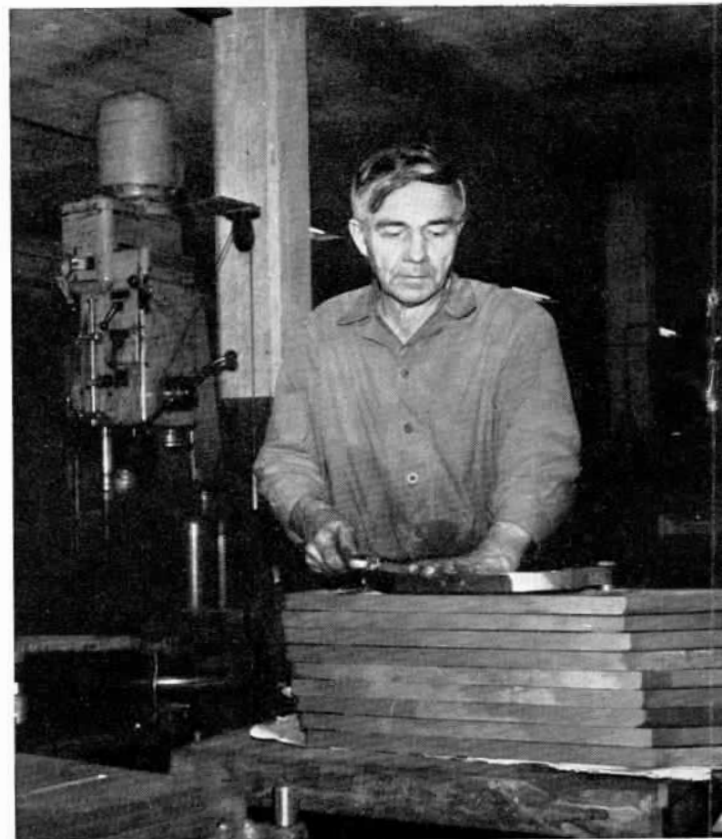
Nykyisin Heinolan tehtaan tuo-tanto-ohjelmaan kuuluu lisäksi teräs-levykattiloiden, lämmönvaihtimien ja monien muiden vaativien artikkelei-den valmistaminen.

Vaikka levyradiaattorien osuus Lahden tehtaan tuotannosta oli ollut n. 85 prosenttia, ei tehdas toimin-taa lopetettu, kertoi tehdas kontto-ripäällikkö Eino S a a r i n e n. Työn-tekijöiden määrä putosi aluksi kyllä yli sadasta 30:een, mutta nousi jäl-leen n. 60:een. Tehdas muuttui ko-nepajan luontoiseksi ja toimi yhtiön metallialan tehtaiden, ennen kaikkea Heinolan tehtaan alihankkijana ja uusien artikkeleiden prototyyppien valmistajana. Lisäksi tehdas jatkoi ripaputkien ja keskuslämmityskatti-loiden varusteiden valmistusta. Sa-malla laajennettiin artikkelivalikoi-maa aivan itsenäiseen suuntaan. Alettiin tehdä erilaisia peltisepän työkoneita, kuten vaotus-, levynpyö-ristys- ja levynsärmäyskoneita ja pyörö- sekä kaarisaksia. Niitä on

Tavallisesti teollisuuslaitoksen toi-minnan lopettaminen aiheuttaa hä-lyä ja siitä kerrotaan sanomalehdissä suurin otsikoin, varsinkin jos tapaus tulee yllättäen ja jos sillä nimen-omaan työllisyyden kannalta on ikä-viä seurauksia.

Tällaista julkisuutta ei saanut osakseen yhtiömme Lahden tehdas, jonka toiminta päättyi viime kesä-kuun lopussa. Sanomalehdet siitä tuskin mainitsivat ja vain Tiedotus-lehdessämme siitä kerrottiin laajem-min kuten asiaan kuului. Lopetta-mispäätöksestä oli ilmoitettu hyvissä ajoin ja henkilökunnalle tarjottiin ti-laisuus siirtyä yhtiön Heinolan teh-taan palvelukseen. Koska kuitenkin Lahdessa on lukuisia metallialan yri-tyksiä ja nykyisenä korkeasuhdan-teen aikana varsinkin ammattimie-histä on puute, hakeutuivat monet toisten lahtelaisten työnantajain pal-velukseen. Minkäänlaista työllisyys-ongelmaa ei siten syntynyt.

Lahden tehdas konttoripäällikkö Eino Saarinen tuli Putki ja Koneen palvelukseen jo 1941. Nyt hän on siirtynyt Heinolan tehtaan sosiaalipäälliköksi.

Monitaitoinen ammattimies Viljo Järvinen — pukolainen v:sta 1934 — kokosi viimeiset Puko-levykoneet

käytössä lukuisissa maamme kansalais- ja ammattikouluissa, jopa Turun yliopistossakin ja ne ovat saavuttaneet hyvän maineen. Levytyökoneiden rinnalla kehitettiin toinen hyvän menekin saanut artikkeli, nimittäin hydraulinen nostosiirtovaunu.

Tällaisten esikoisartikkelien valmistaminen on vaatinut huolellisuutta ja hyvää ammattitaitoa ja niinpä tehtaan työntekijät ovatkin olleet valtaosaltaan metallialan ammattimiehiä, jotka pystyvät suorittamaan erilaisia työtehtäviä. Yhtiön metalliteollisuuden nyt lopetettua Lahden tehtaan omien artikkelien tuotannon on niiden valmistuksen jatkamisesta sovittu muiden konepajojen kanssa, joten tehtaan asiakkaita ei ole jätetty pulaan, mainitsi konttoripäällikkö Saarinen.

Tehtaan jo suljettua ovensa jäi Viljo Järvinen vielä kokoamaan viimeisiä levykoneita. Hän tuli Putki ja Koneen — siitä tuotenimi Puko

— palvelukseen jo v. 1934. Tehtaan oli kaksi vuotta aikaisemmin perustanut johtaja Emil Linko. Järvinen kertoi, että Linko oli vaativa mutta samalla reilu ja hyvien johtamisoimaisuuksiensa ansiosta hän loi aivan tyhjästä menestyvän tehtaan, joka v. 1936 siirrettiin vuokratiloista omaan tehdasrakennukseen. V. 1940 Putki ja Kone joutui Kymen Osakeyhtiön omistukseen ja liitettiin Högforsin tehtaan alaisuuteen ja isännöitsijäksi tuli insinööri Uno Malmberg. Järvinen, joka nuoruudessaan oli työskennellyt katontekijänä kattaen kirkkojakin, on toiminut Lahden tehtaalla ohut- ja paksulevyseppänä, hitsaajana, kokoonpanoviilaajana ja melkein missä vaativassa työssä tahansa. Nyt hän on 61-vuotias ja katsoo tehneensä riittävän pitkän päivätyön varsinkin kun vuosikymmenien takominen on suuresti heikentänyt hänen kuuloaan.

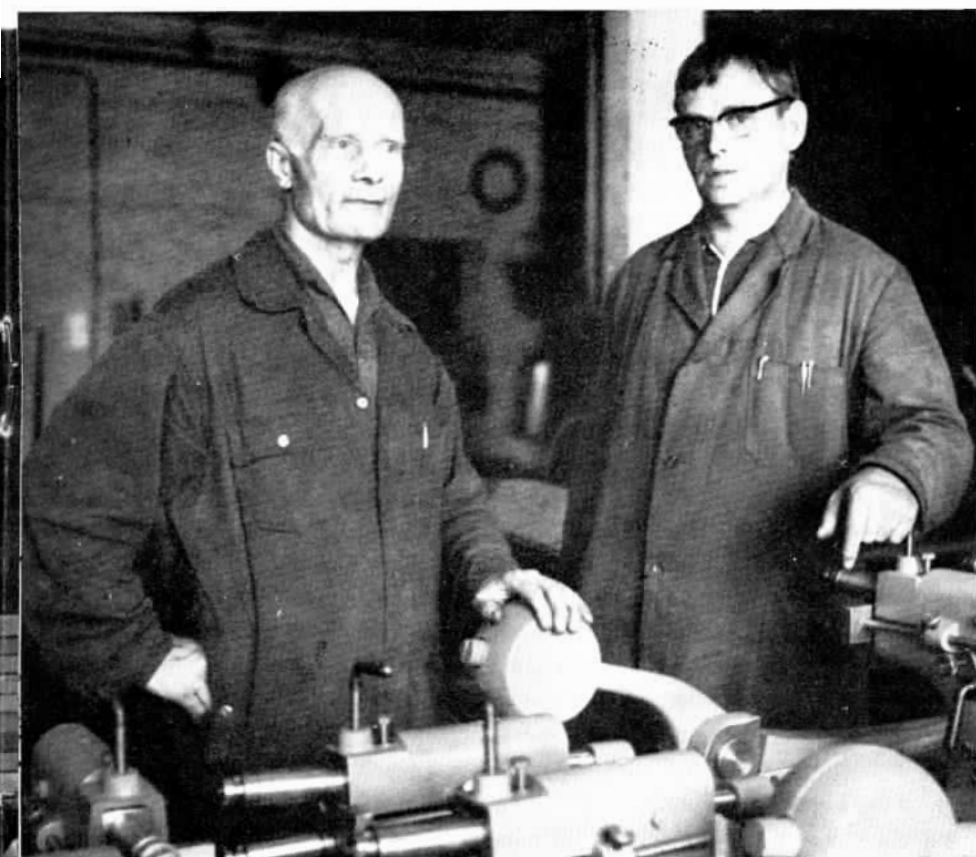
Viimeiseen päivään pysyivät puukolaisina myös työnjohtaja Martti

Lehtovaara sekä tehtaan luottamusmies Toivo Flinkman. Lehtovaara on työskennellyt metallihöylääjänä ja tehtaan loppuvaiheessa hän joutui vastaamaan työnjohdosta. Nytemmin hän on siirtynyt nuoremmaksi työnjohtajaksi Heinolan tehtaalle. Lehtovaaran mielestä Lahden tehdas on ollut hyvä työpaikka. Työ on ollut vaihtelevaa, vaativaa ja samalla opettavaa. Lisäksi tehtaassa on vallinnut hyvä yhteishenki.

Luottamusmies Flinkman on toiminut työkaluviilaajana ja vastannut työkaluvaraston hoidosta. Hän on myös huolehtinut sähkökorjauksista, joten hän on myös monitaitoinen ammattimies. Luottamusmiehen ominaisuudessa hän halusi erityisesti korostaa asiallisuutta työsuhteyksymysten hoidossa. Tehtaan johdon kanssa on asiat aina selvitetty puhumalla ja luottamus on ollut molemminpuolinen. Tehtaan palkka-asioita enempiä kuin muutaakaan ei ole koskaan tarvinnut viedä Metalliliiton Lahden osastoon, jonka toiminnassa Flinkman on ollut aktiivisesti mukana. Flinkman mainitsi, että vuosikausia on tiedetty Lahden tehtaan kohtalo ja lopettamisesta ilmoitettiin hyvissä ajoin viime syksynä. Aluksi se tietenkin herätti jonkin verran hermoilua, varsinkin kun monella on omakotitalo Lahdessa. Tulevaisuus on kuitenkin jokaisen kohdalla järjestyksessä, mutta haikealta joka tapauksessa tuntuu jättää tämä työpaikka, jossa on vallinnut kotoinen ilmapiiri ja jossa on hyvin viihtynyt, totesi Flinkman.

Tehdasrakenus tyhjennettiin syyskuun 15 päivään mennessä. Silloin se siirtyi uuden omistajan Helsingin Hakan omistukseen, joka rakentaa tontille asuntokerrostalon.

Lahden tehtaan luottamusmies Toivo Flinkman (vas.) ja työnjohtaja Martti Lehtovaara antoivat kumpikin kiitosmaininnan tehtaalla vallinneesta hyvästä yhteishengestä

Vuolenkosken lomakodille jätettiin kesällä jäähyväiset

Vuolenkosken lomakoti, joka toimi 20 vuotta yhtiön Kuusankoskella sijaitsevien teollisuuslaitosten henkilökunnan lomapaikkana, lopetti toimintansa kesäkuun 26 pnä, jolloin viimeiset lomalaiset poistuivat talosta. Lomakoti oli etupäässä perheellisten yhtiöläisten suosiossa. Se sai näiden vuosikymmenien aikana monta uskollista ystävää, jotka vuosi vuoden jälkeen palasivat sinne uudelleen. Lomakoti on nyt myyty ja tutuksi käyneillä maisemilla vietetyt lomamat siirtyvät muistojen joukkoon.

Vuolenkosken lomakodin perustaminen oli tarpeen sanelema toimenpide

— Sotien jälkeisten olosuhteiden vakiinnuttua virisi maamme teollisuuden piirissä vilkas toiminta, jonka tarkoituksena oli löytää muuttuneita olosuhteita vastaavaa sosiaalitoimintaa tyydyttämään teollisuuden palveluksessa olevien tarpeita. Eräs tällainen muoto oli lomatoiminnan kehittäminen, kertoi yhtiön sosiaalipäällikkö Åke Launikari. Kun Lomaliiton toimipaikkojen käyttömahdollisuus oli rajoitettua ja taloudellisesti melko kallista, useat teollisuuslaitokset harkitsivat oman lomanviettopaikan hankkimista. Kun samanaikaisesti lainsäädännön kautta vuosilomien kestoaikaa pidennettiin, oli lomanviettomahdollisuuksien järjestäminen tarpeen sanelemaa.

— Yhtiömme osti kesällä 1949 huvilarakennuksen noin viiden hehtaarin suuruisine maa-alueineen Iitin pitäjän Koskenniskan kylästä. Rakennus sijaitsi luonnonkauniilla paikalla

Kymijoen rannalla Vuolenkoskella, jonne on Kuusankoskelta matkaa n. 45 km. Rakennus kunnostettiin lomakodiksi Kuusankosken tehtaiden palveluksessa olevien käyttöön. Toimenpide osoittautui varsin onnistuneeksi ratkaisuksi, sillä lomakoti saavutti heti alkuun yhtiöläisten suosion, joka ei vuosienkaan varrella osoittanut heikkenemisen merkkejä.

— Lomakodin palvelukset olivat erittäin huokeita, vaikka silti hyvä-tasoisia. Niin ollen suuriperheisetkin voivat viettää siellä loman hyvin edullisesti.

— Lomakodin aloitettua toimintansa perustettiin hoitotoimikunta, johon kuului myös työntekijöiden ja toimihenkilöiden edustajia. Toimikunta kokoontui tarpeen vaatiessa ja

yleensä kerran vuodessa käsittelemään kaikkia lomakotia koskevia asioita, uudistuksia, toivomuksia ja aloitteita.

— Vuolenkosken lomakodin myyminen tuli ajankohtaiseksi, kun yhtiö perusti Verlaan lomakylän. Kun havaittiin sen saavuttaneen yhtiöläispiireissä suosiota, päätettiin yhtiön

lomatoiminta keskittää sinne ja aloitettiin lomakylän laajentaminen ja kehittäminen, jotta se voisi palvella yhä useampia yhtiöläisiä. Toivottavasti Vuolenkosken lomakodin uskolliset ystävät löytävät uuden viihtyisän lomapaikan Verlasta. Siellä heillä on tilaisuus solmia tuttavuussuhteita myös yhtiön muiden tuotantolaitosten henkilökunnan kanssa, koska Verlan lomakylä on tarkoitettu koko yhtiöläisväelle.

Sahanhoitajan asunnosta lomakodiksi

Vuolenkosken lomakoti oli alkuaan 1914 rakennettu sahanhoitajan asunnoksi, joka sahan toiminnan loputtua myytiin paikalliselle tilanomistajalle. Hänen leskensä piti raken-

nuksessa sodan aikana täysihoitolaa, jossa asui pääasiallisesti sotaa pakoon lähteneitä helsinkiläisiä. Kun yhtiö osti rakennuksen, se oli tavallaan valmis lomakoti. Majoitustilaa tosin järjestettiin lisää ja hankittiin kalustoa.

Päärakennuksessa oli oleskeluhuoneen, ruokasalin, keittiön ja henkilö-

Toini Iivanainen, jonka hoidossa lomakodin asiat ovat koko ajan olleet.

— Lomakodin suosio on ollut valtava. Toiminnan alkuvuosina ei parhaalla tahdollakaan saanut kaikkia halukkaita mahtumaan, vaikka majoitustiloiksi järjestettiin kaikki mahdolliset paikat. Olipa aikoinaan sosiaaliosaston ovella kesäaamuisin jo

siirrettiin sinne. Tästä oli monenlaista etua, sillä matka oli lyhyt ja äidit saattoivat pitää loman parhaaksi katsomanaan aikana mihin vuoden aikaan hyvänsä perheensä kanssa tai ilman. Lomakotiin oli ensimmäisinä kesinä palkattu lastenkaitsija, joka huolehti lapsista suoden siten äideille tilaisuuden virkistykseen ja lepoon. Vuosittain tällaisia lomiam myönnettiin n. 20 kuusalaiselle ja 15 voikkaalaiselle äidille.

Lomakodin perustamisen aikoihin yhtiö päätti järjestää myös eläkeläisilleen maksuttomia 3 vrk:n virkistyslomia keväisin ja syksyisin. Samoin harrastusurheilijat viettivät palkintolomiaan Vuolenkoskella useina vuosina. Yhtiön perheenemäntien kerhot ja kotitalouskerhot vierailivat niin ikään lomakodissa. Myös ammattiyhdistykset kustansivat siellä ilmaisia lomiam jäsenilleen.

Vuosittain lomakodissa vieraili 1500—2000 henkeä ja lomavuorokausia kertyi n. 8000. Kävijöiden määrässä saavutettiin huippu v. 1961, jolloin lomakoti vastaanotti 2 027 lomailijaa.

Päärakennus sijaitsee vehmaan puiston keskellä Kymi-joen rannalla. Se palveli yhtiöläislomalaisia 20 vuotta.

Lomakodin henkilökunta muuttopuuhissa. Oik:ltä lomakodin emäntä Tyyne Merve sekä Hilka Pajula, Toini Pulli, Eeva Kettula ja Mirjam Virtanen sosiaalitarkastaja Toini Iivanainen seurassa keinupaikalla.

Soma punainen aitta kuusien siimeksessä pihamaan laitamilla

kunnan huoneiden lisäksi seitsemän vierashuonetta, joista kahta suurempaa käytettiin yhteismajoitukseen. Koska etenkin alkuaikoina vierastulva oli hyvin runsasta, oli ullakollekin järjestetty kesäisin muutamia makuupaikkoja. Vieraita sijoitettiin myös kahteen sivurakennukseen sekä kaksikerroksiseen aittaan ja Donatello-nimiseen pikku majaan. Viime vuosina oli käytössä myös uusi hirsinen lomamaja.

— Tavallisesti lomakodissa oli parhaana sesonkiaikana touko—elokuussa 60 vierasta, mutta saattoipa joskus aamiaisella olla jopa 80 henkeä. Tungos oli silloin melkoinen. Kohtuullinen vierasjoukko näihin tiloihin olisi ollut kolmisenkymmentä henkeä, muisteli sosiaalitarkastaja

neljältä tulleita jonottajia ja yleistä oli, että perheenisä yövuorosta päästyään tuli jonottamaan perheelleen lomapaikkaa Vuolenkoskelta. Lomapaikat oli jaettu voikkaalaisten kesken ja lisäksi noudatettiin jakoperusteita, jotka asettivat etusijalle henkilöt, jotka eivät aikaisemmin olleet lomakodissa vierailleet. Pisin sallittu loma-aika oli seitsemän vuorokautta.

Vilkasta loma- ja virkistystoimintaa

Yhtiö on v:sta 1945 lähtien järjestänyt ilmaisia 7 vrk:n virkistyslomia suuriperheisille tai muuten loman tarpeessa oleville perheenäideille. Ne pidettiin Lomaliiton lomakohteissa mm. Punkaharjulla Vuolenkosken lomakodin perustamiseen saakka, jolloin ne

Varsinkin yhtiön työntekijöiden keskuudessa lomakoti oli suosittu. Mestari- ja virkailijaperheet olivat siellä vähemmistönä. Alkuvuosina lomakodissa kävi runsaasti nuoria ihmisiä etenkin viikonloppuina, mutta myöhemmin perheelliset olivat enemmistönä.

Salme ja Pauli Hakkarainen perheineen lukeutuvat Vuolenkosken lomakodin uskollisiin ystäviin ja viettivät siellä lomansa seitsemänä peräkkäisenä vuonna

Ajanvietteellinen puoli oli lomakodissa myös hyvin järjestetty, vaikka siellä ei ollutkaan vapaa-ajanvieron ohjaajaa, kuten nyt Verlan lomakylässä. Vieraiden käytettävissä oli erilaisia pelejä ja pelivälineitä, useita veneitä, radio ja televisio sekä runsaasti äänilevyjä. Vieraat muodostivat kuin perhepiirin. Siellä tutustuttiin nopeasti ja hetkessä olivat erilaiset peliporukat koossa. Aina oli seuraava iltalenkille saatavissa ja kalakavereita tarjolla. Sauna, joka muutamia vuosia sitten rakennettiin uudelleen, oli tietenkin kovassa käytössä.

— Parhainta Vuolenkosken lomakodissa oli vapaa ja viihtyisä tunnelma sekä kodikas ilmapiiri. Paikka oli

kaunis ja rauhallinen ja ruoka tosi hyvää, sanoi valkaisuveden valmistajana klooritehtaalla työskentelevä Pauli Hakkarainen, joka Salme-rouvansa ja kahden poikansa kanssa vieraili Vuolenkoskella seitsemänä peräkkäisenä kesänä. He olivat tänä vuonna melkein viimeisiä lomavieraita ja heittivät hyvästit tutuksi tullelle lomanviettopaikalleen.

— Lomakodin väki ja talon tavat olivat näiden vuosien aikana käyneet niin tutuiksi, että sinne mentiin jo kuin kotiin konsanaan. Siellä oli helppo saada uusia tuttavuuksia ja yhdessä keksittiin aina virkistävää ajanvietettä, niin että pelkästään miellyttäviä muistoja on meillä Vuolenkoskelta, totesi rva Hakkarainen.

Luopuminen tästä totutusta lomapaikasta ei sentään tunnu kovin ikävältä, koska myymisestä oli huhuja liikkeellä jo paljon aikaisemmin. Siihen osattiin hiljalleen varautua. Nyt on kuulosteltu tuttujen kokemuksia Verlan lomakylästä ja näyttää siltä, että Hakkaraisen perhe siirtyy tulevina kesinä sinne lomaa viettämään.

Emännän päivä kesti kellon ympäri

Lomakodissa toimi aluksi tilapäinen emäntä apunaan keittäjä, joka kaikkien yllätykseksi yhtäkkiä karkasi yönselkään! Kesäkuussa 1950 rva Tyyne Merve tuli lomakodin palvelukseen, toimi aluksi keittäjänä ja sen jälkeen lomakodin emäntänä toiminnan loppuun saakka. Paikkakunnalta saatiin helposti työvoimaa, josta rva Merve koulutti itselleen apulaisia. Lähes alusta alkaen siellä työskenteli rva Kerttu Oksanen keittäjänä ja nti Hilikka Pajula oli n. 15 vuoden ajan talousapulaisena. Lisäapua saatiin kylästä tarpeen vaatiessa. Kesäisin tilapäistyöntekijöitä oli 1—5 henkilöä ja talvisin oli palveluksessa mieshenkilö tekemässä lumitym. raskaita töitä.

Rva Merve toimi lomakodissa 20 vuotta. Hän kertoi viihtyneensä hy-

vin siellä kauniin luonnon ja maisemien keskellä. Kesät kuluivat aina työn touhussa nopeasti. Talvisin oli vieraita vähemmän ja silloin riitti aikaa myös omille harrastuksille, käsittöille ja kirjoille. Silloin hänellä oli tilaisuus viettää vuosilomaansa. Yksinäisyys tuskin koskaan vaivasi, sillä aina oli tiedossa vieraita.

— Olen ollut täällä mielelläni, vaikka työtä onkin ollut paljon. Talossa oli puulämmitys ja siitä oli paljon huolta ja vaivaa talvisin. Aivan viime vuosiin saakka pestiin pyykkiä kotona. Aikaisemmin leivottiin kaksi kertaa viikossa hapankorppia ja hiivaleipää omassa leivinuunissa, loppuvuosina kerran viikossa. Myös kalja oli omatekoista. Vieraat olivat kyllä tyytyväisiä ja kiittelivät pöydän antimia. Monen monta kertaa vieraat tiedustelivat minulta salaattireseptiä, jotta voisivat kotonaan tehdä samanlaista kuin meillä oli, kerroili rva Merve.

— Koska asuntoni oli pääraKENNUKSESSA, muodostuivat työpäiväni melkein ympärivuorokautisiksi, sillä vieraiden mentyä nukkumaan kävin vielä katsomassa, että kaikki oli hyvin, ovet kiinni ja talossa rauhallista. Joskus Heinolaan lähteneille 'yökyöpeleille' piti aamuyöstä nousta ovea aukaisemaan. Olihan niitä monenlaisia tapauksia, mutta yleensä vieraat olivat miellyttäviä ja järjestystä noudatettiin. Talon säännöissä joustettiin aina tarpeen mukaan. Ahdasta oli useinkin, mutta niistäkin vaikeuksista selviydyttiin sovittelemalla ja hyvällä yhteisymmärryksellä. Hyviä muistoja minulle vain jäi, totesi rva Merve lopuksi.

Tätä kirjoitettaessa Vuolenkosken lomakoti oli tyhjillään, irtaimisto viety Verlaan ja asukkaat poissa. Parhaassa kesän kukoistuksessa oli koko vehreä niemi. Punainen aitta nökötti kuusen kupeessa ja lehtevien pihapuiden katveessa odottivat sinivuokkomättäät Vuolenkosken uutta kevättä.

Eero Tiainen — tehtaalainen ja asutustilallinen

"Pitää jalkoja oikaista sitä mukaa kuin peitettä riittää," tuumaili juankoskelainen Eero Tiainen esitellössään itse rakentamaansa taloa. Hän oli suurentanut sitä kahteen kertaan, sitä mukaa kuin varallisuus salli. Sitä hän tarkoitti tuolla sattuvalla sananparrellaan.

Eero Tiainen, 38, on syntynyt Impilahdella. Kansakoulua hän joutui evakkotaipaleellaan käymään monessa paikassa. Sodan päätyttyä Tiaiset muuttivat vakinaisesti Juankoskelle ja mieheksi vartuttuaan Eero meni tehtaaseen töihin. Hän työskentelee tehtaalalla varamiehenä ja nyt tehtaan uudistuksen yhteydessä hänestä tulee pakkaaja.

Tiaisella on parin hehtaarin suuruinen asutustila Vehkalahden rannalla viiden kilometrin päässä Juankosken keskustasta. Koko ala on rai-

vattu pelloksi, jossa kasvaa heinää, perunaa, aikamoinen ala porkkanaa ja mansikkaa. Kaikki on hyvin hoidettua ja niin rakennukset kuin viljelyksetkin ovat isännän ja perheen omien kätten ja ahkeruuden aikaansaannoksia. Tällä pikkutilalla näyttävät tehtaalaisuus ja maahenkisyys viihtyvän hyvin yhdessä ja täällä näyttävät myös asukkaat viihtyvän. Lisäksi paikka on kaunis. Pellot viettävät rantaan ja maisema avautuu laajana ja vaihtelevana yli järven.

Sen verran on seurattu ajan virtauksia, että lehmänpito on lopetettu ja vain laitumella käyskentelevä mulikka on enää karjasta jäljellä. Mutta elämää ei talon tanhuvilta puutu, sillä Tiaiset harrastavat hanhien kas-

vatusta. Enimmillään niitä on ollut kolmattakymmentä, nyt kymmenkunta. Taloudellista hyötyä ei niistä kuulemma ole — silloin tällöin syödään hanhipaistia — mutta niiden puuhia on hauska seurata. Nämä valkoiset taapertajat ovat puolestaan kiintyneet isäntäväkeensä. Majapaikana niillä on navetta, josta ne aamulla hanhenmarssissa lähtevät ja johon illalla palaavat. Talvisinkin leudolla säällä ne käyvät pihamaalla jaloittelemassa. Kesäisin ne ovat tietenkin pääasiassa järvessä, mutta pysyttelevät ihmeen hyvin talon omalla ranta-alueella.

Isäntä ei kaihdakaan turtumasta naistenkin töihin. Hän on tunnettu karjalanpiiraiden tekotaidostaan. "Sanovat, että kuoren laittaminen vaatii kepeätä naisen kättä, mutta kyllä se käy mieheltäkin," virkkoi Tiainen.

Lisäksi Tiainen on haluttu kirvesmies ja muurari työtovereiden omakotirakennuksilla ja aikaa häneltä riittää näihin ammattitöihinkin.

Luulisi, että Tiaisen pihamaalla olisi auto tai ainakin mopo; onhan tehtaalalle ja keskustaan sentään aikaamoinen matka. "En ole innostunut mopohommasta, vaan kuljen töissä polkupyörällä ja kovilla pakkasilla jalkaisin. Sillä tavoin tulee pidettyä kuntoa yllä. Kun talvella on vähemmän kotitöitä, käyn myös ahkeraan hiihtämässä. Viime talvena kertyikin kuntokorttiin lähes 6 000 km, kertoi Tiainen. Tämä hyvä kunto näkyy myös kilpailutuloksissa. Yhtiön viime talvikisoissa Tiainen saavutti ikämiessarjassa toisen sijan.

Eero Tiainen kotipellollaan kauraseipään ääressä. Hyvin hoidetulta kahden hehtaarin tilalta saadaan runsas ja monipuolinen sato. Taustalla isännän rakentama asuintalo.

Yläkuvassa Tiaisen perheen lemmikit, kymmenen hanhea talon sauna-, rannassa taustanaan Vehkalahden kesäinen maisema

Kesäkisojen komeimman mitalisaliin keräsi Kymin tehtaan Timo Rinne

Kyykkäpeli ja luontopolku suosiossa kesäurheilupäivillä

Runsaat kaksisataa osallistujaa kerääntyi elokuun viimeisenä viikonloppuna Juankoskelle viettämään yhtiön ensimmäisiä kesäurheilupäiviä, jotka ovat jatkoa aikaisempina vuosina järjestetyille Kymi-Yhtymän kesämestaruuskilpailuille. Uutta on nyt se, että suorituslajeihin on lisätty viime aikoina suurta suosiota saavuttanut luontopolku sekä eräänlaista keilapeliä muistuttava kyykkä, joihin osallistuminen ei vaadi niin suuressa määrin keskittymistä ja vuosikautista harjoittelua kuin perinteelliset yleisurheilulajit. Niinpä Juankoskella nähtiin tuttujen kilpaurheilijoiden lisäksi runsaasti myös lenkkeilijöitä, suunnistajia, lapinkävijöitä ja muita kuntourheilijoita. Kyykkä ja luontopolku osoittautuivat onnistuneeksi ratkaisuksi ainakin siitä innostuksesta päätellen, minkä ne herättivät niin kilpailijoissa kuin katselijoissakin. Riihenkentällä pelattu kyykkäkilpailu sai jopa niin valtaisan suosion, että tuntui kuin koko juankoskelainen urheiluväki olisi yhtiöläisten lisäksi saapunut seuraamaan tätä taidon- ja voimainmittelyä.

1500 m:n voiton vei jälleen kerran Kymintehtaan Leo Viljakainen, toiseksi tuli Unto Pöyhönen ja kolmanneksi Reijo Wahlroos. Neljäs oli Kalevi Hakala ja viides Kalevi Rätty (yllä). Sadesäästä huolimatta yleisurheilukilpailujen katsomo oli lähes täynnä. Etualalla Juantehtaan isännöitsijä L. Timgren ja Voikkaan tehtaan pääluottamusmies Teuvo Pöysä (oik.)

Kilpailumatka tehtiin junalla; ei kuitenkaan millään tavallisella Kalakukolla, vaan juuri tätä tarkoitusta varten varatuissa retkeilyvaunuissa, jotka oli liitetty normaalin Kuopion päiväpikajunan jatkeeksi. Kuopioon matkajoukko saapui perjantaina ilansuussa, jolloin juna vaihdettiin laivaksi, ajettiin kaunistä sisävesireittiä pitkin Muuruvedelle ja jatkettiin sieltä perille Juankoskelle linja-autoilla. Iltaalan jälkeen urheilupäivien osanottajat siirtyivät retkeilyvaunuihin, jotka oli pysäköity Suomen Metallikutomon viereen ulottuvalle sivuraiteelle.

Lauantaina ohjelma aloitettiin kyykkäkilpailulla. Joukkueita oli lähtenyt leikkiin mukaan peräti kuusi. Ensimmäiset heittokierrokset olivat luonnollisesti verryttelyä, mutta vähitellen alkoivat sauvat pysyä hyppysissä ja peliin saatiin vauhtia. Puolen päivän aikaan katsottiin aiheelliseksi käydä haukkaamassa välipalaa, minkä jälkeen taas jatkettiin viskata raskasta heittosauvaa entistä varmemmalla kädellä. Runsaan vii-

situntisen voimainmittelyn jälkeen kävi lopulta ilmi, että parhaimmaksi kyykkienkaatajaksi oli selviytynyt Salon tehtaan joukkue.

Kilpailun ylituomarina toimi nilsiäläinen Eino Joutsen ja aputuomarina juankoskelainen Mikko Jokiranta.

Samanaikaisesti kyykän kanssa pelattiin naisten lentopallo-ottelut, jotka olivat tänä vuonna tavallista tiukemmat, sillä varsinkin Heinolan ja Karkkilan joukkueen pitivät kovilla monivuotista Kymintehtaan mestarijoukkuetta. Voitto meni kuitenkin vielä Kymintehtaan ja seuraavina olivat Heinola ja Karkkila. B-sarjan voitti Voikkaan joukkue.

Lauantain ohjelma jatkui kilpailujen päätyttyä Pukkikalliolla, missä

tunnetun kuopiolaisen kuoromiehen Jorma Tiiran johdolla käytiin läpi suosittuja yhteislaulukappaleita. Laulajien tukena oli Juantehtaan Torvisoittokunta, jota johti kapellimestari Olavi Hartikainen. Yhteislaulutilaisuuden jälkeen alkoi seuratalossa Juankosken Näytelmäkerhon esittämä kansannäytelmä TukkiJoella. Innokkaimpien osalta ilta jatkui vielä sen jälkeen Juankosken tanssipöydillä.

Korkeushypyn mitalimiehet saivat kukin saman tuloksen 165 cm. Kaikkien hypyjen arvioinnin jälkeen julistettiin voittajaksi Karkkilan Timo Wendelin (oik.) ja toisen sijan sai Salon Antti Ronkainen (vas.). Kuvasta puuttuu kolmanneksi tullut Kymintehtaan Antero Toivonen.

Kuulantyönnön mestariksi selvisi tänä vuonna Heinolan Toivo Pääkkönen (oikealla) tuloksella 12.82.

1500 metrin juoksua johti vielä toiselle kierrokselle lähdettäessä Heinolan Kalevi Rätty, mutta viimeisen kierroksen alkaessa meni johtoon Kymintehtaan Leo Viljakainen, joka säilytti paikkansa loppuun asti (vas:lla)

Sadalla metrillä saivat saman ajan 11,6 Kymintehtaan Seppo Rainio (kesk.) ja Timo Rinne (vas.). Kolmanneksi tuli Karkkilan Pentti Koivunen.

Kiekossa pääsivät 36 metrin paremmalle puolelle Kymintehtaan Matti Tommiska (kesk.), Voikkaan Pentti Ihalainen (vas.) ja Heinolan Toivo Pääkkönen (oik.)

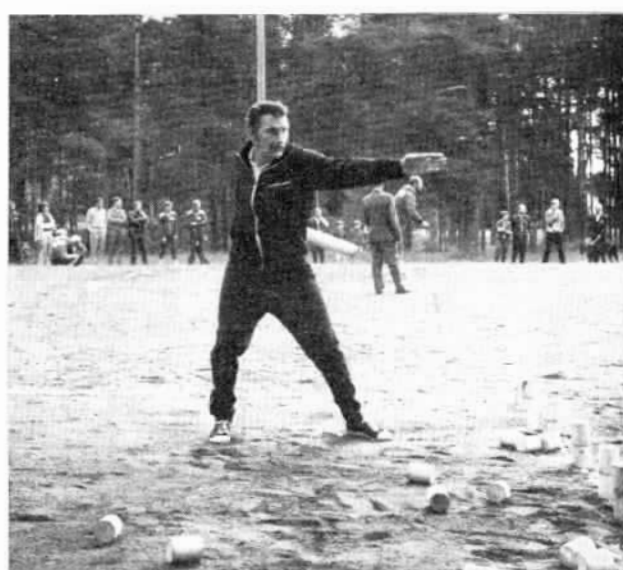

Luontopolkukilpailun lähtö tapahtui varhain sunnuntaiaamuna. Matkaan säntäsi minuutin väliajoin kuitisenkymmentä kilpailijaa. Reitin pituus oli n. viisi kilometriä ja se oli kierrettävä tunnin kuluessa, muuten tuli virhepisteitä. Reippaalla kävelyvauhdilla matkasta kuitenkin selvisi hyvin tavoiteajassa.

Luontopolun ensimmäiseksi mestariksi tuli Kymintehtaan Kari Kantola 24 pisteellä. Mainittakoon, että Voikkaan Keijo Jokiranta kiersi radan epävirallisesti vielä paremmalla tuloksella 27 pistettä. Maksimipistemäärä oli 34.

Yleisurheilulajeihin päästiin puolilta päivin. Kisojen avauksen suoritti Juantehtaan isännöitsijä L. Timgren. Kilpailut järjestettiin kokeiluluontoisesti maottelun tapaan yhtiön puunjalostusteollisuuden ja metalliteollisuuden kesken. Liikunnan-

Kesäurheilupäivien ensimmäiseksi kyykkämestariksi selviytyi Salon tehtaan joukkue: Antti Ronkainen (oik.), Matti Eskola, Lasse Ranne ja Esko Tuominen

ohjaaja Raine Vallealan mielestä muutos oli sangen oikeaan osunut toimenpide, ”sillä nyt olivat kaikkien tehtaiden edustajat tasaveroisia kilpailemaan keskenään. Vielä ei oikein maaottelutuntumaa saavutettu, mikä näin alussa on ymmärrettävää, mutta toivottavasti jo ensi vuonna kilpaillaan selvemmin oman teollisuudenhaaran puolesta,” hän sanoi.

Sauvan täytyy lentää kyykässä täsmälleen haluttuun suuntaan, sillä jokaisen heiton pitäisi kaataa kyykkiä yhdellä kertaa mahdollisimman paljon. Ohessa kolme komeaa tyylinäytettä.

Ensimmäisen teollisuudenalojen välisen ottelun voittivat puumiehet 87,5 pisteellä metallimiesten saadessa 65,5 pistettä.

Päättäjäistilaisuudessa palkittiin parhaat kilpailijat. Kiitospuheen järjestäjille piti sosiaalipäällikkö Åke Launikari. Erityisen kiitosmaininnan hän antoi muonituksen erinomaisesti järjestäneelle Juankosken Marttayhdistykselle sekä Juantehtaan sosiaalipäällikölle Mikko Lehtoralle, joka apulaisineen oli hoitanut kisojen moninaiset järjestelytehtävät mitä parhaimmalla tavalla.

Mitä kyykkä on?

Kyykässä ei juuri kyykistellä, vaikka pelin nimestä voisi niin päätelläkin. Pikemminkin kyykänpelaaja muistuttaa kiekon- tai moukarinheittäjää. Harrastelijapelaaja saattaa jopa tuoda mieleen lentoon yrittävän variksenpoikasen, sillä varsin merkittäviä hyppyjä ja arvaamattomia pyrähdyksiä voi katsoja kyykkäken-

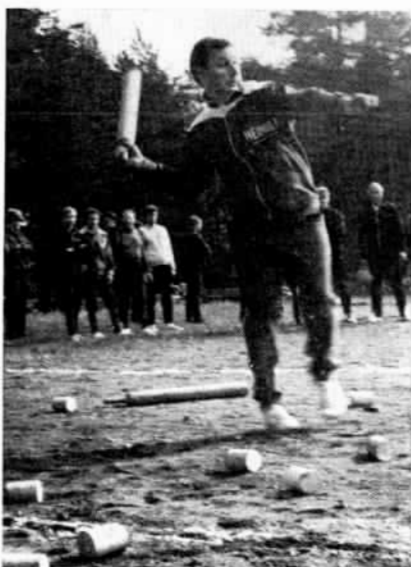
Ensimmäisen päivän kilpailujen jälkeen pidettiin Pukkikalliolla yhteislaulutilaisuus, jossa laulajia avusti Juantehtaan Torvisoihtokunta

Kyykkäpelin innokkaimpia seuraajia ja kannustajia olivat varsinkin nuoret juankoskelaiset, jotka seurasivat runsaan viisi-tuntisen ottelun alusta loppuun saakka

Kyykän ylituomarina toimi nilsiäläinen Eino Joutsen (oik.) ja toisena tuomarina juankoskelainen Mikko Jokiranta. Oikealla Heinolan laukaus vastapuolen kyykkäneliöön.

tällä nähdä. Hauskalta vaikuttavat myös sellaiset erikoiset nimitykset kuin 'vieras', 'akka' ja 'pappi', joita pelituomarit laukovat kilpailun tiimellyksessä. Mutta tämä kaikki kuuluu pelin luonteeseen, koska kyykkä on ennen kaikkea seurapeli, jossa vastapuolesta otetaan mittaa osaksi leikkimielellä. Onhan kysymys karjalaisten 'heimopelistä'.

Tavallisesti kyykkäpeliin osallistuu kaksi nelimiehistä joukkuetta. Kummallekin joukkueelle piirretään 5 x 5 metrin neliöt, joiden etäisyys toisistaan on 10 metriä. Pelivälineinä käytetään puisia kyykkiä ja sauvoja. Kyykät ovat pyöreitä palikoita, jotka pystytetään kaksi päällekkäin 20 parin rivissä neliön eturajalle. Sauvat muistuttavat pesäpallomailaa, mutta ovat huomattavasti sellaista raskaampia.

Aluksi kukin pelaaja heittää neliön takarajalta molemmat sauvansa kohti vastakkaisella puolella olevaa neliötä yrittäen ajaa mahdollisimman

Luontopolun voittaja Kari Kantola Kymintehtaalta (oik.) ratkomassa kasvi-aiheista kysymys-sarjaa. Hän saavutti 24 pistettä 34:stä mahdollisesta.

Kaarle Rämä Haukkasuolta (vas.) ja Reijo Mauno Kymintehtaalta ensimmäisellä rastilla arvioimassa matkan pituutta läheiseen saareen. Kirsti Manninen Heinolasta (alla) veikkaamassa perhosille nimiä.

monta kyykkää alueen ulkopuolelle. Kun yksikin kyykkä on saatu lyödyksi rajojen yli, saa pelaaja siirtyä 'etusille' eli neliön eturajalle. Voittajaksi selviytyy se joukkue, joka vähimmällä sauvamäärällä on lyönyt kaikki kyykkänsä ulos neliöstä.

Luontopolkukilpailussa on kuntoliikunta pääasia

Luontopolkukilpailuun saivat isot tehtaat lähettää enintään kymmenen

Kuvassa äärimmäisenä vas:lla kolmos-rasti, jossa oli ratkaistavana 'kivenkovia' kysymyksiä eli tunnistettava malminäytteitä. Usealle tehtävä oli vaikea ja niinpä rastille kerääntyikin jonoa. Vas:lla toimitsija Pentti Riekkinen tarkastaa Aino Hartikaisen vastauksia. Keijo Jokiranta (oik. sivulla) kilpaili Voikkaan epävirallisena edustajana keräten 27 pistettä.

tehtyjen uudistusten ansiosta saatiin kisoihin uutta verta ja ohjelma laajemmalle pohjalle, joten kuntourheilijatkin pääsivät mukaan. Kyykkä ja

luontopolkukilpailu tekivät kisoista yhtiöläisjuhlan ja muuttivat huomattavasti kisojen tunnelmaa kansanjuhlan suuntaan, sanoi Kari Kantola.

— Luontopolun tarkoituksena on nähdäkseni laajemman mielenkiinnon herättäminen ja harrastuslajin kehittäminen eikä niinkään luontopolkuun tällä kertaa liittyneiden kysymysten oikean rivin veikkaaminen. Luontopolku kilpailuna on aika uusi ja tuntematon, koskapa karsintakilpailutkaan eivät saaneet joukkoja liikkeelle. Mielestäni luontopolkua pitäisi mainostaa enemmän jo karsintakilpailuvaiheessa ja muodostaa siitä tapaus sinänsä.

— Kilpailijoiden joukossa keskusteltiin vilkkaasti siitä, onko veikkauksen menetelmä kysymyksiä ratkottaessa parempi kuin vastausten laatiminen kysymyksiin. Omasta puolestani olen veikkauksen kannalla, koska se on vaivaton suorittaa eikä vie paljon aikaa ja lisäksi tulosten tarkastaminen on helppoa, mikä seikka massakilpailussa on vartenotettava. Kysymyksiä pidettiin liian vaikeina ja olihan siellä jokunen ihan mahdollonkin tiedettävä, jos ei tuntenut tarkoin paikallisia olosuhteita, kuten esimerkiksi veden korkeus määrättyssä lahdessa. Malmeja koskeva kysymyssarja meni lähes kokonaan 'veikkaukseksi'. Varsin hyvin luontopolun kysymykset voisivat liittyä luontoon,

mutta kysymykset pitäisi laatia mahdollisimman laajalta alueelta, jotta jokaisella olisi mahdollisuus onnistua eivätkä erikoisalojen ekspertit pääsisi briljeeraamaan. Lisäksi toivoisin enemmän leikkimieltyä ja mahdollisesti myös helppoja pikkutehtäviä polun varrelle.

Juantehtaalainen Antti Kettunen kolmosrastilla. Ahti Jaakola seuraa silmä tarkkana, kun Kalevi Varis tarkastaa vastauksia, oik:lla konttoripäällikkö Rolf Chydenius ja hänen uljas Tanskan dogginsa Jessica. Alla kuva lähtöpaikalta: keskellä sos.pääll. Mikko Lehto-ora, hänestä oik:lla rva Lehto-ora ja urheilupäivien puuhamies Veijo Vanninen.

Tulokset:

1500 metrin juoksu

1. Leo Viljakainen Kymintehdas 4.21,9. 2. Unto Pöyhönen Voikkaa 4.23,2. 3. Reijo Wahlroos Salo 4.24,6. 4. Kalevi Hakala Heinola 4.25,2. 5. Kalevi Rätty Hei 4.26,2. 6. Esko Pulkkinen Ky 4.31,8. 7. Mauri Rantanen Karkkila 4.35,4. 8. Tuure Keskinen Ka 4.37,5. 9. Lasse Knapp Vo 4.38. 10. Markku Pulli Sa 4.54,1. 11. Eero Tiainen Juantehdas 5.01,2.

100 metrin loppukilpailu

1. Seppo Rainio Ky 11,6. 2. Timo Rinne Ky 11,6. 3. Pentti Koivunen Ka 12,1. 4. Reijo Wahlroos Sa 12,2. 5. Markku Mäntynen Ka 12,3. 6. Ossi Tuominen Vo 12,5.

Korkeushyppy

1. Timo Wendelin Ka 165. 2. Antti Ronkainen Sa 165. 3. Antero Toivonen Ky 165. 4. Juhani Finer Ky 160. 4. Matti Järvi Ka 160. 6. Ossi Tuominen Vo 160. 7. Kalevi Hakala Hei 155. 8. Lasse Arola Vo 150. 8. Lasse Ranne Sa 150.

Kiekonheitto

1. Matti Tommiska Ky 36,55. 2. Pentti Ihalainen Vo 36,45. 3. Toivo Pääkkönen Hei 36,15. 4. Esko Tuominen Sa 33,94. 5. Kauko Ikonen Ka 33,44. 6. Jorma Hyökkeeri Vo 32,88. 7. Martti Tiainen Ju 32,34. 8. Kari Mattila Hei 31,18. 9. Pentti Tuviala Ky 31,00. 10. Raimo Koske- la Ju 28,52.

Kuulantyöntö

1. Toivo Pääkkönen Hei 12,82. 2. Mauri Toivonen Vo 12,43. 3. Esko Tuominen Sa 12,21. 4. Antero Toivonen Ky 12,20. 5. Yrjö Junni Vo 12,05. 6. Teuvo Saarenkoski Hei 11,15. 7. Aarne Metsola Ka 11,00. 8. Kauko Ikonen Ka 10,91. 9. Pentti Tuviala Ky 10,52.

Pituushyppy

1. Timo Rinne Ky 6,54. 2. Mauri Toivonen Vo 6,40. 3. Teuvo Hellsten

Ky 6,30. 4. Mikko Kainulainen Hei 6,29. 5. Antti Ronkainen Sa 6,12. 6. Lasse Ranne Sa 5,98. 7. Yrjö Junni Vo 5,77. 8. Pentti Väänänen Hei 5,75. 9. Matti Järvi Ka 5,69. 10. Pentti Kankkunen Ka 5,51.

4×100 metrin viesti

Puunjalostusteollisuus I (Rainio, Rinne, Hellsten, Tolvanen) 45,8.

Metalliteollisuus (Mäntynen, Koivunen, Lunkka, Kainulainen) 48,6.

Puunjalostusteollisuus II (Tuominen, Finer, Arola, E. Knapp) 48,8.

1000 metrin viesti

1. Puunjalostusteollisuus I (Rainio, Rinne, Hellsten, Tolvanen) 2.14,0.

2. Puunjalostusteollisuus II (Tuominen, Finer, Knapp, Viljakainen) 2.14,1.

3. Metalliteollisuus I (Lunkka, Kainulainen, Heinonen, Wahlroos) 2.16,1.

4. Metalliteollisuus II (Kankkunen, Huvinen, Rätty, Hakala) 2.21,8.

Naisten lentopallo

A-sarja

1. Kymintehdas
2. Heinola
3. Karkkila

Mestarijoukkueen kokoonpano: Leila Parviainen, Mirja Parvikko, Riitta Tervola, Ritva Inkeroinen, Liisa Varjonen, Anneli Lahti.

B-sarja

1. Voikkaa
2. Salo
3. Kymintehdas II

Voikkaan joukkueen kokoonpano: Terttu Salama, Virpi Rantaharju, Anneli Kansikas, Betty Puholainen, Marja Nikkilä, Kaija Lummio, Paula Laitinen.

A-sarjasta putosi Karkkila ja tilalle nousi Voikkaa.

Joukkueiden parhaimmiksi arvioit-
tut pelaajat olivat: Kymintehdas I Riitta Tervola, Heinola Liisa Tuominen, Karkkila Raili Meri, Voikkaa Betty Puholainen, Salo Paula Vainio, Kymintehdas II Tuovi Nyholm.

Kyykkäkilpailu

1. Salo
2. Juantehdas III
3. Voikkaa I
4. Voikkaa III

Salon kyykkäjoukkue: Matti Eskola, Esko Tuominen, Lasse Ranne, Antti Ronkainen.

Juantehdas III: Raimo Hiltunen, Olavi Laitinen, Toivo Hiltunen, Eero Tiainen.

Voikkaa I: Yrjö Junni, Pentti Ihalainen, Jorma Hyökkäri, Erkki Knapp.

Luontopolku

1. Kari Kantola Ky 24 pistettä. 2. Maire Viherkoski Sa 23. 3. Oiva Tuisku Hei 23. 4. Onni Hirvonen Ka 23. 5. Anneli Lahti Ky 22. 6. Sirpa Leino Ky 22. 7. Oiva Lounatmaa Hei 21. 8. Martti Hyyrinen Ky 21. 9. Simo Kero Vo 21. 10. Leevi Karhu Vo 21.

21 pistettä saivat: Jouko Mäkelä Ka, Teuvo Pöysä Vo, Paula Laitinen Vo.

20 pistettä saivat: Sulo Mäkelä Hei, Vallu Vainio Vo, Eero Tiainen Ju, Mauno Ripattila Hau, Kirsti Manninen Hei, Ture Pöhlhö Vo, Elvi Vettenranta Sa, Paavo Koironen Ky.

19 pistettä saivat: Aino Hartikainen Ju, Risto Lehto Sa, Raimo Hiltunen Ju, Aimo Heinonen Vo, Vilho Vikström Hei, Arvo Astala Ka, Auvo Astala Ka.

18 pistettä saivat: Timo Malin Ha, Tuovi Nyholm Ky, Tauno Tuominen Ky, Maija Mäkelä Hei, Kauko Liljegren Ka, Paavo Könänen Vo, Reijo Maunu Ky, Martti Partio, Vo.

17 pistettä saivat: Eine Tasanen Hei, Vesa Jäppinen Hei, Raili Jäppinen Hei.

16 pistettä saivat: Eino Vendelin Ka, Aarne Väli-Klemelä Ka, Anja Koponen Ha, Pentti Jokisalmi Sa, Aarne Riisio Ha, Antti Kettunen Ju.

15 pistettä saivat: Aarne Virtanen Ky, Toini Niemelä Sa, Risto Kanervo Vo, Martti Kuusmin Ha, Kaarle Räihä Hau.

Taideseuran 20-vuotisjuhlanäyttelyyn kansantalossa tutustui yli puolitoista tuhatta henkilöä. Teokset oli sijoitettu saliin sekä lämpiöön. Kuvassa etualalla taideseuran puh.joht. Reino Seppälä.

Kuusankosken Taideseura täytti 20 vuotta

Kuusankosken Taideseura vietti 20-vuotisjuhlaansa järjestämällä juhlanäyttelyn Kansantalon salissa 20.—26. p:nä syyskuuta. Esillä oli seuran 31:ltä jäseneltä yhteensä 85 teosta, joista pääosa oli maalauksia, grafiikkaa ja piirustuksia, sekä kahdeksan mezzotintan ryhmä seuran perustajalta, taidegraafikko Tapani Lemminkäiseltä. Näyttelyn avajaisissa oli runsaasti yleisöä ja tilaisuudessa esiintyi taiteilija Lemminkäinen kertoen paikkakunnan taidetoiminnasta ja muista taideseuran perustamiseen liittyvistä asioista. Näyttelyn esitteli taidemaalari Esko Tirronen, joka on yksi taideseuran perustajajä-

senistä. Kymin Osakeyhtiön puolesta esitti isännöitsijä Allan Aalto taideseuralle onnentoivotukset ja kauppalan puolesta toivat kukkalaitteen kauppalanjohtajan varamies Einari Virtanen sekä musiikki- ja taidelautakunnan puh.joht. Harri Tuominen.

Kuusankosken Työväenopiston piirissä 1940-luvun jälkipuoliskolla aloitettu määrätietoinen työskentely pätevän ohjauksen alaisena johti joulukuussa 1950 taideseuran perustamiseen. Näiden kuluneiden vuosien aikana on seuran jäsenmäärä noussut 11:sta 40:een ja heistä on yli kolmannes yhtiön palveluksessa olevia tai heidän perheenjäseniään. Seuran

puitteissa annetaan jäsenille opetusta kuvaamataiteessa taitavien opettajien johdolla. Niin ikään seura järjestää paikkakunnalla taidenäyttelyitä, joiden yhteismäärä nousee jo 70:een. Niistä oli seuran yhteisnäyttelyitä 28, jäsenten yksityisnäyttelyitä 12 ja loput valtakunnallisten taidejärjestöjen kanssa yhteistoiminnassa järjestettyjä kiertonäyttelyitä.

Yhtiö on kannustanut seuran toimintaa ostamalla teoksia seuran näyttelyistä sekä luovuttamalla maksutta seuratalon näyttelypaikaksi, jona se on toiminut viime vuosiin saakka. Myös näyttelytelineet yhtiö teetti aikoinaan seuran käyttöön.

Elämäntehtävänä...

Jatkoa sivulta 13

— Ja höyrystä Teidän toiseen lempi aiheeseen filateliaan. Olette maamme filatelian keskeisimpiä nimiä ja olette toiminut monissa kansainvälisissä kilpailuissakin tuomarin tehtävissä. Viime aikoina paikallinen

filateliaklubi on ottanut ohjelmaansa nuorisotyön. Mihin tällä erityisesti tähdätään?

— Tavallisesti filatelian harrastaminen aloitetaan jo poikakiässä. Useimmiten uurastetaan kuitenkin omin päin, tehdään helposti virheitä ja innostus saattaa lopahtaa. Siksi kokeneiden filatelistien on annetta-

va nuorille ohjausta. Kokemuksesta voin sanoa, että filatelia on kehittävä harrastus. Se ei ole pelkkää postimerkkien keräämistä, vaan samalla opitaan maantietoa, historiaa, kieliä, kulttuuria, taidetta ja melkein pä kaikkia inhimillisen elämän eri puolia.

Haastattelija *Veikko Talvi*

Toivo Jokinen

Uuno Vuokoski

Lauri Tommola

Viljo Henttu

Pitkäaikaisesti palvelleita

PÄÄKONTTORI

TOIVO JOKINEN

työnopettaja ammattikoulusta tuli 20. 7. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Koskelassa 4. 8. pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin ammattikoulun johtokunnan puheenjohtajan, varatuomari Robert Brotheruksen kiittäessä häntä uskollisesta palveluksesta.

KUUSANKOSKI

UUNO VUOKOSKI

hioja Kymin puuhiomosta tuli 14. 6. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 22. 9. 1910 ja tuli 1929 sihtimieheksi puuhiomoon. Seuraavana vuonna hän siirtyi hiojaksi ja on työskennellyt samassa ammatissa uskollisesti siitä lähtien. Koskelassa järjestetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin

Kymin paperitehtaan teknillisen johtajan, dipl.ins. Lennart Gräsbeckin kiittäessä häntä ansiokkaasta palveluksesta yhtiössämme.

LAURI TOMMOLA

kuorimon etumies Kuusanniemen selluloosatehtaalta tuli 3. 7. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 10. 8. 1910 Valkealassa ja tuli 1940 yhtiön palvelukseen Kymin rakennusosastolle, josta hän siirtyi Kuusaan voimalaitokselle ja sieltä 1941 Voikkaan selluloosatehtaalte voitelijaksi. Hän toimi myöhemmin keittäjän apulaisena ja sen jälkeen kuorimon etumiehenä vuoteen 1963, jolloin siirtyi Kuusanniemen selluloosatehtaalte asennuspumieheksi. Tehtaan lähdettyä käyntiin 1964 hänet nimitettiin kuorimon etumieheksi. Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin Kuusanniemen selluloosatehtaan teknillisen johtajan, dipl.ins. Ilmari Lindbergin kiittäessä häntä uskollisesta palveluksesta.

VILJO HENTTU

huoltomies Kuusanniemen selluloosatehtaalta tuli 23. 7. olleeksi 40 vuotta

yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 24. 8. 1911 Valkealassa ja tuli yhtiön palvelukseen 1935. Voikkaan talousosastolle hän siirtyi 1945. Voikkaan selluloosatehtaalte hän työskenteli 1946—1964 aluksi varamiehenä ja sen jälkeen voitelijana. Elokuussa 1964 hän siirtyi Kuusanniemen selluloosatehtaalte voitelijaksi. Nykyistä tehtäväänsä hän on hoitanut v:sta 1968 alkaen. Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin Kuusanniemen selluloosatehtaan käyttöpäällikön, dipl.ins. Anssi Vesasen kiittäessä häntä pitkäaikaisesta palveluksesta.

EINO PUOLAKKA

autonasentaja kuljetusosastolta tuli 13. 8. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Valkealassa 26. 6. 1908. Hän tuli 1928 työhön Voikkaan rakennusosastolle, oli sen jälkeen Kymin ulkutyöosastolla ja siirtyi sieltä kuljetusosastolle. V:sta 1935 lähtien hän toimi auton apumiehenä ja autonkuljettajana. Kuljetusvälinekorjaamolle huoltomiehen tehtäviin hän siirtyi 1951. Viime aikoina hän on työskennellyt korjaamon työvälinevarastossa. Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin kuljetusosaston päällikön, ins. Antero Aholan kiittäessä häntä uskollisesta palveluksesta yhtiössämme.

URHO NIEMI

kuorimon etumies Kymin selluloosatehtaalta tuli 2. 9. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 21. 12. 1910 Iitissä ja tuli yhtiön palvelukseen Kymin korjauspajalle 1929. Kymin selluloosatehtaalte hän siirtyi höyryosastolta 1936 ja nimitettiin kuorimon etumieheksi 1953. Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin selluloos-

Eino Puolakka

Urho Niemi

Heikki Rönnerberg

Paavo Laakso

Curt Block

Toivo Pulkkinen

satehtaan teknillisen johtajan, dipl.ins. Lars Ståhlströmin kiittäessä häntä tunnollisesta ja uskollisesta palveluksesta yhtiössämme.

HEIKKI RÖNNBERG

kennonkorjaaja klooritehtaalta tuli 2. 9. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Sippolassa 1. 5. 1910 ja tuli 1927 yhtiön palvelukseen työskennellen eri osastoilla. Nykyiseen tehtäväänsä klooritehtaalla hän siirtyi 1969. Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin isännöitsijä Krister Brommelsin kiittäessä häntä pitkäaikaisesta palveluksesta yhtiössämme.

ARVO ASKOLA

rakennusmestari rakennusosastolta tuli 3. 9. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin, jonka luovuttivat isännöitsijä, dipl.ins. Allan Aalto sekä osastopäällikkö, dipl.ins. Unto Viherlaiho. Puheessaan isännöitsijä Aalto kiitti päivänsankaria uskollisesta ja ansiokkaasta palveluksesta.

PAAVO LAAKSO

rakennustyöntekijä rakennusosastolta tuli 23. 9. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Iitissä 28. 12. 1908 ja tuli yhtiön palvelukseen rakennusosastolle 1923. Asevelvollisuusajan jälkeen oli toisten työnantajien palveluksessa mm. sukellusvenelaivueessa Helsingissä. V. 1932 hän tuli jälleen yhtiön palvelukseen Voikkaan selluloosatehtaalle, josta 1935 siirtyi Voikkaan paperitehtaalle lastaajaksi. Rakennusosaston palvelukseen hän siirtyi 1965 ja työskentelee nykyisin Voikkaan rakennuskorjausryhmässä.

JUANKOSKI

VEIKKO HIRVONEN

viilaaja korjauspajalta tuli 16. 6. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 21. 12. 1911 Juankoskella. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran 1926 ja työskenteli ulkutyöosastolla vuoteen 1929, jolloin hän siirtyi rautatielle veturinkuljettajaksi. V:sta 1935 lähtien hän toimi höyrykeskuksessa lämmittäjänä ja siirtyi viilaajaksi korjauspajalle 1941. Aika ajoin hän toimi myös moottoriveturin kuljettajana. Tehtaan kerholla pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin konttoripäällikkö Rolf Chydeniuksen kiittäessä häntä uskollisesti suoritetusta pitkäaikaisesta palveluksesta.

Merkkipäiviä

PÄÄKONTTORI

CURT BLOCK

aluemetsänhoitaja täyttää 60 vuotta Karkkilassa 1. 11. Hän on syntynyt Myrskylässä, tuli ylioppilaaksi Loviisan ruotsinkielisestä lukiosta 1929 ja suoritti metsänhoitajatutkinnon Helsingin yliopistossa 1935. Virkauransa hän aloitti samana vuonna Keskusmetsäseura Föreningen för Skogskulturissa ensin apulaismetsänhoitajana Pohjanmaan sekä myöhemmin Uudenmaan ja Turunmaan metsänparannuspiireissä. 1942 hänet nimitettiin metsäpäälliköksi Wärtsilä-Cellulosa Ab:n Äänekosken tehtaille. Sieltä hän siirtyi 1945 Kymin Osakeyhtiön palvelukseen aluemetsänhoitajaksi Uudenmaan hoitoalueeseen

Karkkilaan, jossa hän edelleenkin toimii. Hänet tunnetaan suuren ammattitaidon ja kokemuksen omaavana metsämiehenä, joka on antaumuksella perehtynyt alansa kysymyksiin ja jonka kykyjä erityisesti viime vuosina on käytetty yhtiömme maankäytön suunnittelutehtävissä.

Vilpitön huumori on aluemetsänhoitaja Blockin valoisalle luonteelle ollut aina ominaista. Ammattinsa ohella hänellä on monia harrastuksia, joista mainittakoon kuoro- ja kvartettilaulu sekä filatelialla. Hän on osallistunut molempiin sotiimme ja on sotilasarvoltaan luutnantti.

KUUSANKOSKI

TOIVO PULKKINEN

tuotantolinjan päivämies Kuusanniemen selluloosatehtaalta täyttää 60 vuotta 10. 10. Hän on syntynyt Virtasalmella ja tuli 1954 yhtiön palvelukseen uittomieheksi ulkutyöosastolle. Sen jälkeen hän työskenteli rakennusosastolla ja Voikkaan selluloosatehtaalla, jossa toimi mm. jälkivuolijana ja alamiehenä. Kuusanniemen selluloosatehtaalle hän siirtyi 1963, toimi aluksi asennusapumiehenä ja v:sta 1964 lähtien nykyisessä ammatissaan.

ANNIKKI VÄKEVÄ

siivooja Voikkaan paperitehtaalta täyttää 60 vuotta 26. 10. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli yhtiön palvelukseen 1932 Kymin paperitehtaalle paperin vetäjäksi ja lajittelijaksi. Hän erosi yhtiön palveluksesta 1946, mutta tuli uudelleen 1958 Kymin paperitehtaalle. Voikkaan paperitehtaalle lajittelijaksi hän siirtyi 1960 ja on nykyisessä ammatissaan toiminut v:sta 1963 lähtien.

Erkki Aarnio

Kalevi Aarnio

Erkki Suursalmi

Aino Mäkelä

AARNE NIEMI

putkiseppä metallikorjaamolta täyttää 60 vuotta 4. 11.

ESKO TUOMI

kirvesmies Voikkaan rakennusosastolta täytti 50 vuotta 25. 9. Hän on syntynyt Kuusankoskella ja tuli 1938 yhtiön palvelukseen. V:sta 1946 lähtien hän on toiminut rakennusosastolla kirvesmiehenä. Penkkiurheilu on hänen vapaa-ajan harrastuksensa.

ERKKI LEPPÄNEN

peroksiidin liuottaja klooritehtaalta täyttää 50 vuotta 8. 10.

ERKKI AARNIO

hitsaaja Voikkaan paperitehtaan kunnossapitoryhmästä täyttää 50 vuotta 12. 10. Hän on syntynyt Kuusankoskella ja tuli 1936 yhtiön palvelukseen sorvaajan oppilaaksi Voikkaan korjauspajalle. Työskenneltyään sorvaajana ja viilaajana eri osastoilla hän siirtyi hitsaajaksi korjauspajalle 1966. Voikkaan paperitehtaan kunnossapitoryhmään hän siirtyi tänä vuonna. Hän on kuulunut 25 vuotta Voikkaan tehdaspalokuntaan.

KALEVI AARNIO

viilaaja Kuusanniemen selluloosatehtaan kunnossapitoryhmästä täyttää 50 vuotta 12. 10. Hän on syntynyt Kuusankoskella ja tuli 1936 yhtiön palvelukseen Voikkaan korjauspajalle, jossa toimi viilaajana 1941—1964, jolloin siirtyi Kuusanniemeen.

ERKKI SUURSALMI

rullaaja Kymin paperitehtaan päällystyslaitokselta täyttää 50 vuotta 31. 10. Hän on syntynyt Kuusankoskella ja tuli 1936 yhtiön palvelukseen. Hän työskenteli korjauspajalla ja selluloosatehtaalla eri ammateissa ja siirtyi Kymin paperitehtaan rotaatorullauskoneelle 1955. Uudelleen rullaajana hän on toiminut v:sta 1959 alkaen. Ansioistaan urheilutoiminnan piirissä hänelle on myönnetty Suomen urheilun hopeinen ansiomerkki. Hän on toiminut Kuusankosken Kisassa sekä kauppalan urheil- ja retkeilylautakunnassa mm. puheenjohtajana neljä vuotta.

ERKKI LINDROOS

mallipuuseppä metallikorjaamolta täyttää 50 vuotta 2. 11.

EMIL PÖYSÄ

kirvesmies rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 4. 11.

KARKKILA

EERO ILOMÄKI

autonkuljettaja rakennusosastolta täyttää 60 vuotta 6. 10. Hän on syntynyt Nummella. Tehtaan työhön rakennusosastolle hän tuli 1940 ja toimii edelleenkin siellä autonkuljettajana.

VEIKKO ANDERSSON

mallien tarkastaja tarkastusosastolta täyttää 60 vuotta 11. 11. Hän on syntynyt Ul:n Pyhäjärvellä. Tehtaan työhön malliviilaamoon hän tuli 1924. Hän on työskennellyt lisäksi konepajassa ja kattilaosastolla. Mallien tarkastajaksi hän siirtyi 1969. Hän toimi 20 vuoden ajan ammattiosaston rahastonhoitajana. Hän on lisäksi kuulunut useat vuodet kauppalan kirjasto- ja kansakoululautakuntaan. Tehtaan tuotantokomitean jäsenenä hän toimi kymmenisen vuotta. Hänen harrastuksistaan mainittakoon erityisesti musiikki. Hän kuuluu Työväenyhdistyksen soittokuntaan ja oli myös tehtaan soittokunnan jäsen.

Veikko Andersson

Karin Ekström

Otto Kosunen

Vieno Ahola

Väinö Laine

Simo Rissanen

Einari Tuppurainen

LEO MATTILA

poraaja konepajalta täyttää 50 vuotta 16. 9. Hän on syntynyt Ul:n Pyhäjärvellä. Tehtaan työhön malliviilaamoon hän tuli 1937. Nykyiseen toimeensa konepajalle hän siirtyi 1966.

VALDEMAR MÄKINEN

autonkuljettaja kuljetusosastolta täyttää 50 vuotta 16. 9. Hän on syntynyt Pusulassa. Tehtaan työhön valimoon hän tuli 1944. Hän on toiminut lisäksi rautasulatossa, tarvikevarastossa ja öljyvaraston hoitajana. Nykyiseen toimeensa ostovaraston autonkuljettajaksi hän siirtyi tämän vuoden alussa.

KERTTU HELLGREN

keernaosaston työntekijä täyttää 50 vuotta 23. 9. Hän on syntynyt Pusulassa. Tehtaan työhön valimoon hän tuli 1946. Hän on toiminut valimossa useissa eri tehtävissä. Oltuaan pariin otteeseen poissa työstä hän tuli takaisin 1966 työhön keernaosastolle, missä edelleenkin toimii keernojen kuljetustehtävissä.

VÄINÖ HURME

automaattivalimon työntekijä täyttää 50 vuotta 5. 10. Hän on syntynyt Forsassa. Tehtaan työhön valimoon hän tuli 1946. Hän on toiminut valimossa kolmeen eri otteeseen mm. konekaavaajana ja kokillivalajana. Nykyiseen toimeensa automaattivalimoon hän siirtyi 1969. Hän on toiminut useita vuosia tehtaan palokunnassa ja palotoimen siirryttyä kauppalalle myös kauppalan palokunnassa. Hän toimii palokunnan kaluston- ja koneenhoitajana.

KARIN EKSTRÖM

viimeistelijä emalilaitokselta täyttää 50 vuotta 11. 10. Hän on syntynyt Espoossa. Hän tuli tehtaan työhön emalilaitokselle 1962. Hän on toiminut lisäksi

muilla tehdasosastoilla. Nykyiseen toimeensa hän siirtyi 1968. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon nuorisoseuratyö ja voimistelu.

OTTO KOSUNEN

valimotyöntekijä täyttää 50 vuotta 31. 10. Hän on syntynyt Heinävedellä. Tehtaan työhön hän siirtyi 1966 Haapakosken valimosta, jossa hän oli 1955 valurin ammattinsa alkanut. Hän toimii tällä hetkellä valimossa valukkeiden irroittajana.

OLLI SEPPÄLÄ

koneenhuoltaja konepajalta täyttää 50 vuotta 1. 11. Hän on syntynyt Somerniemellä. Tehtaan työhön valimoon hän tuli 1951. Hän on toiminut siellä lukuisissa erilaatuisissa tehtävissä. Nykyiseen toimeensa konepajalle hän siirtyi 1968.

VIEÑO AHOLA

konekaavaaja valimosta täyttää 50 vuotta 3. 11. Hän on syntynyt Somerniemellä. Hän tuli tehtaan työhön 1952 valimon ammekaavaamoon, missä edelleenkin toimii.

HEINOLA

AINO MÄKELÄ

puristaja ohutlevyosastolta täyttää 60 vuotta 25. 10. Hän on syntynyt Sortavalan maalaiskunnassa ja tuli 1952 yhtiön palvelukseen radiaattoriosastolle. Nykyisellä osastolla hän on toiminut v:sta 1966 lähtien. Vapaa-aikoinaan hän tekee käsitöitä.

VÄINÖ LAINE

kuormaaja lähettämöstä täyttää 60 vuotta 1. 11. Hän on syntynyt Sysmässä ja tuli yhtiön palvelukseen 1965. Hän harrastaa vapaa-aikanaan kalastusta.

HALLA

AILI KANKAANPÄÄ

siivooja ulkotyöosastolta täyttää 60 vuotta 27. 9. Hän on syntynyt Kymissä. Yhtiön palvelukseen selluloosatehtaal- le hän tuli ensi kerran 1926. V:sta 1934 lähtien hän on ollut yhtäjaksoisesti ulkotyöosastolla erilaisissa töissä toimien nykyisin siivoojana.

JUANKOSKI

SIMO RISSANEN

rullakoneen hoitaja täyttää 60 vuotta 28. 10. Hän on syntynyt Juankoskella. Yhtiön palvelukseen puuhiomoon hän tuli ensimmäisen kerran 1926. Hän on työskennellyt useissa eri ammasteissa puuhiomossa ja kartonkitehtaassa. Viimeiset 20 vuotta hän on ollut nykyisessä tehtävässään rullakoneenhoitajana kartonkitehtaassa.

EINARI TUPPURAINEN

vuorotyönjohtaja täyttää 50 vuotta 28. 9. Hän on syntynyt Juankoskella. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1936, jonka jälkeen hän on palvellut yhtäjaksoisesti kartonkitehtaassa eri ammasteissa ja v:sta 1965 alkaen vuorotyönjohtajana.

Manan majoille

Heinäkuun 3 p:nä kuoli yllättäen työ- mies Matti Soukka Haukkasuolta. Hän oli syntynyt 14. 7. 1918 Ylivieskas- sa. Yhtiön palvelukseen Haukkasuolle hän tuli 1945 ja toimi nostokoneen käyttäjänä. Hän oli pidetty henkilö esi- miesten sekä työtovereiden keskuudes- sa. Vainajaa jäivät lähinnä kaipaamaan puoliso ja lapset perheineen.

Osastojen puheenjohtajat onnittelujen vastaanottajina: vas:ltä Ilmari Issukka, Pauli Holopainen ja Heikki Hämäläinen, onnittelijana Metallityöväen Liiton Savo-Karjalan piirin asiamies Pentti Kekki

Kolmen ammattiosaston yhteinen 25-vuotisjuhla Juankoskella

Kolmen paikallisen ammattiosaston yhteistä 25-vuotisjuhlaa vietettiin Juankosken keskuskansakoululla 20. syyskuuta. Tilaisuudessa oli läsnä Paperiteollisuudentyöntekijäin, Metallityöväen ja Rakennustyöläisten Liiton paikalliset edustajat sekä runsaasti osastojen nykyisiä jäseniä ja veteraaneja.

Juhlan aloitti Juantehtaan torvisoittokunta, joka esiintyi kapellimestari Olavi Hartikaisen johdolla. Tervehdyspuheen piti Ilmari Issukka. Hän sanoi puheessaan paikakunnan ammattiosastojen välillä vallinneen alunalkaen hyvän yhteistyön, mistä selvänä osoituksena on mm. nyt järjestetty yhteinen juhlatilaisuus. Myös nuorempien paikkakuntalaisten aktiivinen toiminta ammattiyhdistysväen riveissä on antanut oman merkittävän lisänsä osas-

tojen toimintaan, totesi Issukka edelleen.

Tilaisuuden juhlapuhujana oli Rakennustyöläisten Liiton valistussihteeri Risto Koskinen. Hän mainitsi olevan välttämätöntä, että SAK rakentaisi liittojen esitysten pohjalta keskitetyn työehtosopimusratkaisuehdotuksen, joka demokraattisella tavalla alistettaisiin myös laajaan jäsenkäsittelyyn. On varottava palaamasta aikaisempien vuosien hajaantumukseen työehtosopimuspolitiikassa, josta pääsemiseksi juuri viime vuosina on tehty kovaa työtä, sanoi Koskinen.

Juhlissa esitettiin lisäksi osastojen historiikit. Paperityöntekijäin osaston osuuden luki Heikki Hämäläinen:

— Sunnuntaina 18. helmikuuta 1945 kokoontui 47 Juantehtaan työn-

tekijää työväentalolle pohtimaan alan ammattiosaston perustamista. Kokouksen pöytäkirjasta ilmenee, että paperialan ammattiosasto päätettiin perustaa yksimielisesti. Johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin Jalmar Parviainen ja jäsenmaksuksi päätettiin 1 markka viikossa. Jäseniä liittyi osastoon heti 111 henkeä.

— Viettäessämme nyt toimintamme 25-vuotisjuhlaa muistamme mitä suurimmalla kunnioituksella niitä tovereita, jotka ovat jo poistuneet joukostamme sekä heitä, joilta heikentynyt terveys on estänyt aktiivisen toiminnan joukostamme. Ei ole syytä unohtaa myöskään heitä, jotka korkean ikänsä johdosta ovat joutuneet siirtymään eläkkeelle ja siten pois työelämän piiristä. Erikoisen kunnianosoituksen ansaitsee osastomme pitkäaikainen entinen pääluottamusmies Mikko Jokiranta. On myös mieluista todeta se myönteinen ilmiö, että aina on löytynyt tovereita niiden tilalle, joiden on ollut aika väistyä syrjään aktiivisesta ammattiyhdistystoiminnasta.

Juhlissa esiintyivät lisäksi Arvo Pirinen, joka luki savolaisaiheisen pakinan sekä Tapio Rautavaara, joka esitti laulelmia. Tilaisuuden päätössanat lausui Heikki Hämäläinen. Juhla päättyi torvisoitokunnan säestyksellä laulettuun Työväenmarssiin. Tilaisuuden jälkeen edustajat kävivät tervehdyskäynnillä Juankosken vanhainkodissa ja kunnansairaalassa.

Vuosijuhlan yhteydessä jaettiin osastojen perustajille sekä muille jäsenille ansiomerkkejä. Paperityöntekijäin Liiton vapaajäsenmerkin saivat: Vilho A. Hakkarainen, Reino Heikkinen, Urho Kuosmanen, Kalle Kuosmanen, Ilmari Koponen, Veikko Leskinen, Pentti Leivo, Vilho Lipponen, Eino Myöhänen, Toimi Pirinen ja Toivo Pirinen. Veteraaneina kukitettiin Eemeli Myöhänen. Hannes Hartikainen, Kusti Savolainen ja Hannes Hiltunen.

Pääluottamusmies Teuvo Pöysä:

Käyttäkäämme tämä ainutlaatuinen tilaisuus

Mielestäni jokaisen yhtiöläisen, joka saa kutsun Kansaneläkelaitoksen autoklinikan tutkimukseen, tulisi käyttää tämä ainutlaatuinen tilaisuus hyväkseen. Yleensä lääkäriin menään hakemaan apua johonkin sairauteen ja tällöin tutkimus rajoittuu tavallisesti diagnoosin tekemiseen sekä hoidon määräämiseen. Nyt suoritetaan tarkka yleistutkimus ja siten mahdolliset piilevätkin sairaudet saadaan selville. Tämä saattaa tietää monelle lisää ikävuosia ja myös palvelusvuosia yhtiössä.

Mikäli joku ei syystä tai toisesta pääsis tarkastukseen, olisi hänen ehdottomasti luovutettava käyntimahdollisuutensa jollekin parillisena vuonna syntyneelle yhtiöläiselle. Yhtään tarkastuskäyntiä ei tulisi laiminlyödä, vaan koko määrä olisi

käytettävä hyväksi. Korostan vielä sitä, että tarkastus on ilmainen, vaikka siitä aiheutuu kustannuksia monta sataa markkaa. Käyttäkäämme siten tällainen kansanterveyttä edistävä palvelu hyödyksi.

Kieltämättä epäluuloja on olemassa, mitä tulee tulosten luovuttamiseen tehtaanlääkäreiden käyttöön. Pari vuotta sitten SAK:n työturvallisuussihteerin ehdotti, että kaikki Voikkaan tehtaan palveluksessa olivat 40 vuotta täyttäneet tutkittaisiin Työterveyslaitoksen ja tehtaan poliklinikan toimesta, mutta silloin hankkeen ei saanut taakseen asianomaisten taholta riittävää hyväksymistä. Toivottavasti nyt suhtaudutaan asiaan objektiivisemmin ja luottavaisemmin. Tietenkin jokaisen on henkilökohtaisesti tehtävä päätös, suostuuko hän antamaan tutkimustuloksensa tehtaanlääkäreiden käyttöön. Henkilökohtaisesti kuitenkin tähdenään sitä, että lääkärin ja potilaan suhde on aina luottamuksellinen ja että samaa periaatetta noudatetaan tietenkin nyt koottavan aineiston suhteen. Näin ollen en katsoksi olevan aiheutta pelkoon, että tutkimusten johdosta lääkärin tietoon tullut sairaus saattaisi

johtaa siirtoihin huonommille vakansseille vastoin asianomaisten omaa pyyntöä tai suostumusta.

Pääluottamusmies Pentti Halinen:

Tietojen luovuttamisen edellytyksenä luottamus

Kansaneläkelaitoksen autoklinikan tutkimustulosten luovuttamisesta yhtiön tehtaanlääkäreiden käyttöön on työntekijöiden keskuudessa keskusteltu, mutta toistaiseksi siihen ei ole otettu lopullista kantaa. On lausuttu epäilyksiä, että vakuutteluista huolimatta autoklinikan tarkastuksessa esille tulevan sairauden toteaminen saattaa sittenkin johtaa siirtoon toiseen työtehtävään ja pahimmassa tapauksessa ansion alenemiseen. Milloin asianomainen on tähän suostuvainen ja katsoo terveydentilansa siitä edellyttävän, ei ole ristiriitaa olemassa. Kysymys on siten luottamuksesta ja vasta käytäntö näyttää, miten vedenpitävä se on. Henkilökohtaisesti olen valmis vastaamaan luovutuspyyntöön myönteisesti ja katson, että yhtiön vastaiselle terveys-toiminnalle tutkimusaineistosta tulee olemaan hyötyä.

Toimituksen tuoilta

Lehtemme syyskuun numero myöhästyi ja saapuu nyt lukijoillemme lokakuun numerona. Tuli eteen voittamaton este, jolle toimitus ei voinut mitään. Kirjapainossa ei ollut syytä, se väärinkäsityksen vuoksi sanottakoon. Sen joustavampaa ja suoritussissaan nopeampaa painoa emme voisi toivoakaan kuin tämä yhtiömme oma kirjapaino on.

On tämä lehtemme viivästyminen myös huomattu. Monet ovat ottaneet yhteyttä toimitukseen ja kyselleet. Tavallaan ne ovat olleet mieluisia tiedusteluja, sillä ovathan ne oikutuksena siitä, että lehteämme odote-

taan ja luetaan. Usein saamme myös tehdaspaiikkakuntiemme ulkopuolella asuvilta eläkeläisiltä kirjeitä, joissa he ilmoittavat osoitteenmuutoksistaan ja toivovat saavansa lehden jatkuvasti. He haluavat seurata entisen työnantajansa asioita jatkuvasti ja tuntevat yhä kuuluvansa siihen. Ja kyllä sen ymmärtääkin, kun takana on vuosikymmenien pituinen palvelusaika, useiden kohdalla nuoruusvuosista eläkeiän saavuttamiseen saakka.

Toimitus kyllä pettäisi itseään, jos luulisi että jokainen yhtiöläinen ja eläkeläinen ahnehtisi tämän sisällöltään vaatimattoman painotuotteen kannesta kanteen. Nykyään syydetään maailmalle tekstiä, kuvaa ja

sanaa painotuotteina ja eetterin kautta niin tuhottomasti, että jokainen joutuu sitä valikoimaan ja karsimaan. Mutta hyvä on, jos valinta osuisi myös meidän lehtemme kohdalle. Siihen me kyllä parhaamme mukaan pyrimme.

Useille tämä lehti tuottaa kyllä pettymyksen. Ei ole kerrottavaa Karkkilasta, ei myöskään Hallasta. Olisi jo aika päästä nuorimpienkin, nimittäin Hangon ja Porvoon tehtaiden mukaan. Toimitus ei enää jokoisen numeron välillä kiertää jokoisessa tehtaassamme, mutta osoitteen tiedätte. Kirjoittakaa, varsinkin te, jotka olemme unohtaneet.

T u o m o

